

Šta, ako...?

22 pitanja na temu dugotrajne njege

Predgovor

Drage sugrađanke i sugrađani,

unatoč potrebi za dugotrajnom njegom većina ljudi ima želju da što duže živi u poznatom i bliskom okruženju, ali da pri tome očuva relativno visok nivo samostalnosti.

Članovi obitelji, ali i susjedi i prijatelji i dalje su od velike važnosti u ovakvim životnim situacijama. Oni se, međutim, često osjećaju prepušteni samima sebi i preopterećenim.

Sa ovom brošurom želimo Vam pomoći da iskoristite odgovarajuće ponude za pomoć i podršku u našem gradu. Uposlenice i uposlenici Centra podrške za dugotrajnu njegu [Pflegestützpunkt] pri Centru za socijalni rad [Sozialamt] glavnog pokrajinskog grada Stuttgart posavjetovat će Vas i pružit će Vam podršku gdje god Vam je ta pomoć potrebna.

Nadam se da će Vam ova brošura omogućiti da steknete osnovni pregled o važnim pitanjima vezanim za oblast dugotrajne njege.

Dr. Alexandra Sußmann
gradonačelnica

Zahvalnica

Ova publikacija na temu dugotrajne njege [Pflege] je modificirano izdanje istoimene, vrlo uspješne brošure Centra za članove obitelji koji pružaju njegu [Landesstelle Pflegende Angehörige] savezne pokrajine Nordrhein-Westfalen. Za to su odobrenje dali ova služba kao i Udruga penzionera/umirovljenika [Landesseniorenvertretung] pokrajine Nordrhein-Westfalen kao dugogodišnji nositelj Centra, te Ministarstvo za zdravlje, emancipaciju, njegu i starija lica [Ministerium für Gesundheit, Emanzipation, Pflege und Alter] pokrajine Nordrhein-Westfalen. Ovime izražavamo iskrenu zahvalnost na podršci.

Glavni pokrajinski grad Stuttgart, Centar za socijalni rad

Pregled sadržaja

Vama bliskoj osobi potrebna je dugotrajna njega – dva primjera	stranica 4	Organiziranje dugotrajne njege	
Šta, ako ...?	stranica 6	10. Da li dugotrajnu njegu mogu da preuzmem na sebe?	stranica 32
22 pitanja – pregled na temu dugotrajne njege	stranica 7	11. Da li kućna pomoćnica može da preuzme zbrinjavanje?	stranica 34
Osiguranje za dugotrajnu njegu [Pflegeversicherung] i financiranje		12. Šta su to savjetodavne posjete [Beratungsbesuche]?	stranica 36
1. Ko plaća dugotrajnu njegu?	stranica 9	13. Kako ću pronaći dobru službu za pružanje dugotrajne njege [Pflegedienst]?	stranica 37
2. Kako se stiče pravo na davanja iz Osiguravajućeg zavoda za dugotrajnu njegu?	stranica 10	Svakodnevica kod kuće osoba kojima je potrebna dugotrajna njega	
3. Utvrđivanje kategorije potrebne dugotrajne njege [Pflegegrad]: koje je preduvjete potrebno ispuniti?	stranica 11	14. Kako vlastiti stan učiniti pogodnim za dugotrajnu njegu?	stranica 39
4. Šta se dešava nakon podnošenja zahtjeva za određivanje kategorije potrebne dugotrajne njege?	stranica 14	15. Koja pomagala postoje za osobe sa ograničenom sposobnošću kretanja?	stranica 40
5. Koja je razlika između novčanog doplatka za dugotrajnu njegu [Pflegegeld], nenovčanog doplatka [Pflegesachleistung] i kombiniranog doplatka [Kombinationsleistung]?	stranica 16	Osobe oboljele od demencije	
6. Koje usluge pruža osiguranje za dugotrajnu njegu?	stranica 17	16. Kako da se ponašam kada članovi obitelji obole od demencije?	stranica 41
7. Kako su osobe koje pružaju dugotrajnu njegu osigurane od nesreće?	stranica 23	17. Šta se dešava kada osoba više ne može samostalno da donosi odluke?	stranica 43
Kako uskladiti njegu, posao i obitelj		Drugi oblici stanovanja	
8. Mogu li uskladiti dugotrajnu njegu sa mojim obavezama na poslu i u obitelji?	stranica 25	18. Koje prednosti ima sukućanstvo sa 24-satnim ambulantnim zbrinjavanjem?	stranica 46
9. Kako se ja osjećam u ulozi njegovatelja/njegovateljice?	stranica 30	19. Ko plaća troškove sukućanstva [Wohngemeinschaft]?	stranica 49
		20. Selidba u dom za dugotrajnu njegu [Pflegeheim]: na šta trebam obratiti pažnju?	stranica 50
		21. Ko plaća kada mirovina/penzija više nije dovoljna za podmirenje troškova?	stranica 50
		Posljednji ispraćaj	
		22. Kako se posljednji ispraćaj može omogućiti kod kuće?	stranica 53

Vama bliskoj osobi potrebna je dugotrajna njega

Kada potreba za dugotrajnom njegom nastaje postepeno

Primjer

1

Luisse je zaposlena na puno radno vrijeme i ima dvoje djece. Već godinama ona svojoj sada već 93-godišnjoj majci pomaže pružanjem sitnih usluga u domaćinstvu. Nakon svoga posla ide sa njom u kupovinu, redovno čisti stepenište i prozore i mijenja njenu posteljinu. Jednom u sedam dana pomaže joj pri kupanju. Luise sve više primjećuje, da njena majka zanemaruje osobnu higijenu.

Čini joj se i da njena majka više nema potpunu kontrolu nad mokrenjem. Kada, međutim, pokuša sa majkom da razgovara o tome, majka ne priznaje da ima slabost u držanju mokraće. Osim toga je apetit njene majke slab i ona ponekad zaboravlja da uzme svoje tablete. Luise je jako zabrinuta jer mora gledati kako se stanje njene majke iz dan u dan sve više pogoršava. Nije sigurna koliko dugo još može sama da podnosi teret brige za njenu majku, a da pri tome ne ugrozi svoju obitelj ili svoj posao.

U ovom primjeru majci je postepeno potrebno sve više i više pomoći. Luise u ovom slučaju ima dovoljno vremena da na miru razgovara sa svojom obitelji o tome kako da se zajednički nose sa novim i rastućim izazovima. Na neke probleme ona u svakom slučaju može već dosta rano utjecati i rješavati ih. Međutim, Luise treba da zna koje osobe joj stoje na raspolaganju za stručno savjetovanje o mogućnostima dugotrajne njege.

Primjer

2

Iznenadna potreba za dugotrajnom njegom nakon automobilske nesreće

Katrin i Thomas zajedno žive kao podstanari u jednom stanu u Stuttgartu. Tek prošle godine je ovo dvoje mladih ljudi na sredini tridesetih godina sklopilo brak. Thomas je nedavno počeo da radi u jednoj reklamnoj agenciji, dok je Katrin zaposlena na puno radno vrijeme kao odgajateljica. Ovaj par je u svome slobodnom vremenu rado vrlo aktivan: zajedno idu na džogiranje, uživaju u zajedničkim izletima za vrijeme vikenda, a jednom do dva puta godišnje putuju sa svojim prijateljima na godišnji odmor. Jednog dana njen suprug nije došao kući s posla, a Katrin je primila telefonski poziv koji je sa sobom nosio mnoge posljedice: Thomas je imao automobilsku nesreću i teško povrijeđen prebačen je u Urgentni centar. Iako je odmah podvrgnut operaciji, ostao je nažalost paraliziran od grudnog koša na dolje – ovo je bio veliki šok za bračni par, članove njihovih obitelji i prijatelje. Kako će se život sada odvijati dalje?

Udarac sudbine može Vašeg partnera ili partnericu preko noći dovesti do toga da im je potrebna dugotrajna njega i zajednički život kompletno okrenuti naglavačke. Pod ovakvim okolnostima potrebno je u vrlo kratkom roku donijeti odluku, kako da se ovakve situacije koje često djeluju bezizlazno ipak mogu usmjeriti na bolje. Osjeća li se Katrin dorasla ovoj zadaći da na sebe preuzme dugotrajnu njegu za svoga supruga? Ko će joj u tome pružiti podršku – i u emocionalnom i u financijskom smislu?

Šta, ako ...

... i Vi dospijete u situaciju, da nekoj Vama bliskoj osobi morate da pružite dugotrajnu njegu? Svejedno da li postepeno preuzimate tu ulogu ili ste sa istom iznenadno konfrontirani – Vaša situacija nije jednostavna. Centar podrške za dugotrajnu njegu [Pflegestützpunkt] glavnog pokrajinskog grada Stuttgart centralno je mjesto za sva pitanja u vezi teme dugotrajna njega. Svakodnevno se ovdje javljaju članovi obitelji i srodnici, kao i osobe kojima je potrebna dugotrajna njega, a osjećaju se prepuštenim sami sebi i potrebna im je pomoć. Opsežnim radom na umrežavanju sa svim socijalnim savjetodavnim službama mi zajedno razvijamo ideje i koncepte kako bismo im olakšali situaciju u vezi sa dugotrajnom negom.

U ovoj brošuri ćete dobiti informacije o tome kako je organizirana i kako se financira dugotrajna njega, na koja davanja iz osiguranja za dugotrajnu njegu imate pravo i koje savjetodavne i druge olakšavajuće ponude postoje. Radi bolje preglednosti pojedinačne tematske oblasti smo razvrstali u 22 pitanja. Ista su najprije predstavljena u kratkom pregledu, a onda od 11. stranice opširno pojašnjena.

Ukoliko Vam ipak neke važne tačke ostanu nedovoljno jasne, Centar podrške za dugotrajnu njegu i lokalne savjetodavne službe će Vam rado pomoći: iste ćete pronaći na posljednjoj stranici ove brošure ili na web stranici: www.stuttgart.de, pod pojmom „Pflegestützpunkt“.

Želja nam je da sa svojom obitelji i prijateljima razgovarate i razmislite kako svoju situaciju možete zajednički da prevladate. Ovom brošuricom pružamo Vam informacije koje su za to potrebne.

22 Pitanja – pregled na temu dugotrajne njego

Svejedno da li se radi o tome da trebate kupiti jednokratne rukavice i dezinficijens ili angažirati službu za dugotrajnu njegu, prvo pitanje je: Ko to treba da plati? Osiguranje za dugotrajnu njegu nudi širok spektar usluga kao što su npr. novčani doplati za pokriće troškova dugotrajne njego [Pflegegeld], nenovčani doplati [Pflegesachleistungen] ili kombinirani doplati [Kombinationsleistung]. Međutim, prvo se mora podnijeti odgovarajući zahtjev i dobiti rješenje o kategoriji potrebne dugotrajne njego. Dodatne ponude koje Vam mogu olakšati svakodnevicu su: dugotrajna njega u slučaju spriječenosti, dnevna ili noćna njega koje su fleksibilne i prilagođavaju se individualnim potrebama. Osim ovih oblika pojasnit ćemo i okolnosti zaštite kroz osiguranje za Vas kada pružate dugotrajnu njegu svojim članovima obitelji.

Često je teško uskladiti nastalu obavezu pružanja dugotrajne njego sa obavezama na poslu i u obitelji. Zakonska regulativa pruža mogućnost da se povremeno oslobodite posla ili da radite manje, kako biste se mogli brinuti za članove obitelji ili biti uz njih u posljednjoj fazi njihovog života. Njegovati prijateljstva, baviti se svojim hobiem i razmjenjivati se sa osobama koje prolaze kroz istu situaciju – sve to je sada posebno važno i zbog toga se isto tematizira u ovom poglavlju.

Ovo poglavlje detaljnije se bavi izazovom koji nastaje kroz potrebu za dugotrajnom negom i predstavlja mogućnosti za njeno organiziranje: da li je možete preuzeti sami na sebe, može li Vam u ovome pomoći Vaša kućna pomoćnica [Haushaltshilfe] ili trebate angažirati službu za dugotrajnu njegu? Ako je odgovor da, na šta morate obratiti pažnju i ko Vas u tome može posavjetovati?

■ **Pitanje 1 do 7:**
Osiguranje i financiranje dugotrajne njego

■ **Pitanja 8 i 9:**
Usklađivanje obaveza dugotrajne njego sa poslom i obitelji

■ **Pitanja 10 do 13:**
Organiziranje dugotrajne njego

■ **Pitanja 14 i 15:**
Svakodnevica kod kuće

Kako biste stan prilagodili situaciji u kojoj je potrebna dugotrajna njega, možete na primjer proširiti vrata ili ugraditi dizalo za kupaoničku kadu. Tehnička pomagala doprinose sigurnosti u svakodnevici i pružaju podršku kada je kretanje osobe ograničeno. Pitanja 14 i 15 daju pregled mogućnosti kako da osoba kojoj je potrebna dugotrajna njega što je moguće duže ostane da stanuje u okruženju na koje je naviknuta.

■ **Pitanja 16 i 17:**
Osobe oboljele od demencije

Kada neka Vama bliska osoba oboli od demencije to Vas, kao osobu koja je njeguje, može dovesti do Vaših granica. Kako se ovo oboljenje očituje i kako se tu ponašati na najbolji način? Posebno teška situacija nastaje onda kada osoba kojoj je potrebna dugotrajna njega više ne može samostalno ni da odlučuje. Stoga se ovo poglavlje bavi i temom punomoći.

■ **Pitanja 18 do 21:**
Kada kod kuće više ne funkcionira: drugi oblici stanovanja

Sukućanstva koja se samostalno organiziraju ili ambulantna njega u sklopu odgovarajućih nosioca skrbi predstavljaju dobro rješenje kada zbrinjavanje kod kuće više nije moguće, a kada se ipak želi zadržati određeno obiteljsko okruženje. Pored ovih modernih oblika stanovanja ovdje će biti opisano i preseljenje u dom za dugotrajnu njegu, organiziranje preseljenja u jednu ovakvu ustanovu kao i koje mogućnosti financiranja postoje za oba ova slučaja.

■ **Pitanje 22:**
Umrijeti kod kuće

Ponekad je rastanak i zauvijek. Posljednje poglavlje informira Vas koje pomoći postoje, kada Vaše članove obitelji želite da ispratite na posljednji počinak kod kuće i u obiteljskom okruženju kao i koje ustanove postoje ako se ovo ne može obaviti kod kuće, kao što su npr. odjeljenja palijativne njege u bolnicama ili hospiciji.

Osiguranje za dugotrajnu njegu i financiranje

1 Ko plaća dugotrajnu njegu?

Kada je utvrđena i priznata kategorija potrebne dugotrajne njege, onda osiguranje za dugotrajnu njegu plaća troškove unutar utvrđenog troškovnog okvira. Osiguranje za dugotrajnu njegu [Pflegeversicherung] dio je Zavoda za zdravstveno osiguranje [Krankenkasse]. Troškove koje ne snosi osiguranje za dugotrajnu njegu, morate preuzeti privatno.

Ukoliko angažirate službu za dugotrajnu njegu, onda ona obračunava svoje usluge kao tzv. „nenovčani doplat“ direktno sa Osiguravajućim zavodom za dugotrajnu njegu, a u slučaju potrebe i sa Centrom za socijalni rad. Ako samostalno preuzimate njegu na sebe, onda osoba kojoj je potrebna dugotrajna njega prima mjesečni „novčani doplat“ za dugotrajnu njegu, ukoliko spada najmanje u 2. kategoriju potrebne njege. Ovim novcem onda može plaćati troškove dugotrajne njege koju je sama angažirala ili Vama, kao osobi koja je njeguje, dati financijsku naknadu za dugotrajnu njegu.

Sve osobe koje su u skladu sa Zakonom o osiguranju za dugotrajnu njegu priznate kao osobe kojima je potrebna dugotrajna njega dobivaju paušalni dodatak u iznosu do 40 eura mjesečno za „potrošni materijal“, kao npr. jednokratne podloge za krevet, dezinficijense, rukavice i ostale potrepštine za njegu. Iste možete naručiti kod dobavljača sa kojima osiguravajući zavod za dugotrajnu njegu ima ugovor. Ukoliko ste materijal samostalno kupili, predajte račun osiguravajućem zavodu za dugotrajnu njegu. Važno: zahtjev za paušalnu naknadu morate podnijeti najkasnije u trenutku kada predočite prvi račun. Ukoliko poručujete kod dobavljača, dobro prekontrolirajte kvalitetu isporučene robe, pošto često postoje značajne razlike u kvaliteti.

Nenovčani i novčani doplat

Paušalni dodatak za potrošni materijal prilikom njege

Centar za socijalni rad može preuzeti troškove njege

Osobama kojima je potrebna dugotrajna njega, a ne mogu je privatno platiti, u pomoć će priskočiti Centar za socijalni rad (Pomoć za njegu prema članu 61. Socijalnog zakonika [SGB] XII), ali pod sljedećim uvjetima: individualno obračunata granica prihoda i imovine mora biti ispoštovana. Materijalna imovina obuhvaća između ostaloga gotovinu do 10.000 eura, kod bračnih parova do 20.000 eura. To znači da ušteđevina do ovog iznosa ne smije biti dirana, ali ako su redovni prihodi previsoki, odnosno ako se premaši granica prihoda, onda se jedan dio od toga mora namijeniti za dugotrajnu njegu. U Vašem konkretnom slučaju je najbolje da se informirate u lokalnom Centru podrške za dugotrajnu njegu. Potrudite se da se pravovremeno posavjetujete, jer se zahtjev za preuzimanje troškova ne može podnijeti retroaktivno.

Izdržavanje roditelja

Ako neka osoba kojoj je potrebna dugotrajna njega ne može sama da izmiruje troškove pa zbog toga prima davanja od Centra za socijalni rad, njena djeca pod određenim okolnostima mogu imati obavezu da je izdržavaju. Zakonom o rasterećenju članova obitelji [Angehörigen-Entlastungsgesetz], koji je stupio na snagu 1.1. 2020. god., ovo je slučaj samo kod godišnjeg bruto dohotka od preko 100.000 eura po djetetu (dohodak bračnog druga se ne uračunava). Isto vrijedi i za roditelje djeteta kome je potrebna dugotrajna njega. Važno: za bračne drugove osoba kojima je potrebna dugotrajna njega važe druga pravila!

2 Kako se stiče pravo na davanja iz Osiguravajućeg zavoda za dugotrajnu njegu?

Osiguravajući zavod osobe kojoj je potrebna njega brine se za usluge njege

Kako biste dobili usluge i davanja potrebno je da se za osobu kojoj je potrebna dugotrajna njega utvrdi kategorija potrebne njege [Pflegegrad]. Dotična osoba podnosi zahtjev u svom osiguravajućem zavodu za dugotrajnu njegu. Ovaj zavod je pri Zavodu zdravstvenog osiguranja kod koga je osoba osigurana. Obrazac se po pravilu nalazi na web-stranici ili možete zatražiti da Vam se isti pošalje.

Ko ima privatno zdravstveno osiguranje uglavnom je kod istog osiguranja osiguran i za slučaj potrebe dugotrajne njege. To možete pročitati u svom ugovoru za osiguranje.

Ukoliko želite da podnesete zahtjev za utvrđivanje kategorije potrebne njege za Vama blisku osobu, potrebna Vam je punomoć. Najbolje je da se pravovremeno pobrinite za njeno izdavanje. Ukoliko zbog nekog neočekivanog oboljenja ista nije izdata, onda se mora utvrditi skrbništvo/starateljstvo zakonskim putem. Ono može biti preuzeto i od strane članova obitelji. Bliže informacije ćete dobiti u Službi za skrb pri Centru za socijalni rad glavnog pokrajinskog grada Stuttgart [Betreuungsbehörde im Sozialamt der Landeshauptstadt Stuttgart].

Ako prvi put podnosite zahtjev za usluge i davanja iz okvira dugotrajne njege [„Erstantrag“], imate pravo na detaljan savjetodavni razgovor – po želji i kod Vas kući. Osiguravajući zavod za dugotrajnu njegu Vam ovo savjetovanje mora ponuditi u roku od 14 dana po podnošenju zahtjeva. Savjetodavni razgovor prema §7a SGB XI nudi Vam i Centar podrške za dugotrajnu njegu.

Centar podrške za dugotrajnu njegu i Osiguravajući zavod za dugotrajnu njegu važni su partneri, kada se nakon utvrđene kategorije potrebne njege odlučujete za novčani, nenovčani ili kombinirani doplatak. Odluka za ili protiv nekog od ovih davanja nije konačna. Možete je promijeniti, ali uvijek morate obavijestiti Osiguravajući zavod za dugotrajnu njegu.

3 Utvrđivanje kategorije potrebne dugotrajne njege [Pflegegrad]: koje je preduvjete potrebno ispuniti?

Osobe kojima je potrebna dugotrajna njega mogu podnijeti zahtjev za usluge i davanja kada se predviđa da će ta potreba trajati duže od šest mjeseci.

Pravovremeno mislite na punomoć

Podnosioci zahtjeva imaju pravo na savjetodavni razgovor

Novčani, nenovčani i kombinirani doplatak

Ovim propisom se želi spriječiti da osobe kojima je nakon neke nesreće ili operacije kratkoročno potrebna pomoć, dobiju usluge i davanja iz osiguranja za dugotrajnu njegu. Nisu isključene, međutim, osobe čija je životna granica npr. uslijed nekog tumorskog oboljenja kraća od pola godine, pošto se pretpostavlja da se njihovo stanje neće više popraviti.

Kategorije potrebne njege 1 do 5

Kategorija 1	blaga ugroženost samostalnosti ili sposobnosti
Kategorija 2	značajna ugroženost
Kategorija 3	teška ugroženost
Kategorija 4	najteža ugroženost
Kategorija 5	najteža ugroženost samostalnosti ili sposobnosti sa posebno izraženim zahtjevima u kontekstu dugotrajne njege

Kategorija potrebne njege utvrđuje se postupkom vještačenja

U postupku kategorizacije provodi se utvrđivanje stepena samostalnosti ili sposobnosti kojima još raspolaže osoba kojoj je potrebna dugotrajna njega. Kako bi se odredila postojeća samostalnost odnosno njena ugroženost, prati se i procjenjuje šest životnih sfera. Za svaku životnu sferu se utvrđuje u kojoj mjeri je ista ugrožena. Sumarno se onda utvrđuje ukupna ugroženost, po osnovu koje se onda utvrđuje odgovarajuća kategorija potrebne dugotrajne njege. Isto vrijedi i za djecu i mlade kojima je potrebna dugotrajna njega.

Vještačenje obuhvaća sljedećih šest životnih sfera:

1. Mobilnost
2. Kognitivne i komunikativne sposobnosti
3. Oblici ponašanja i psihički problemi

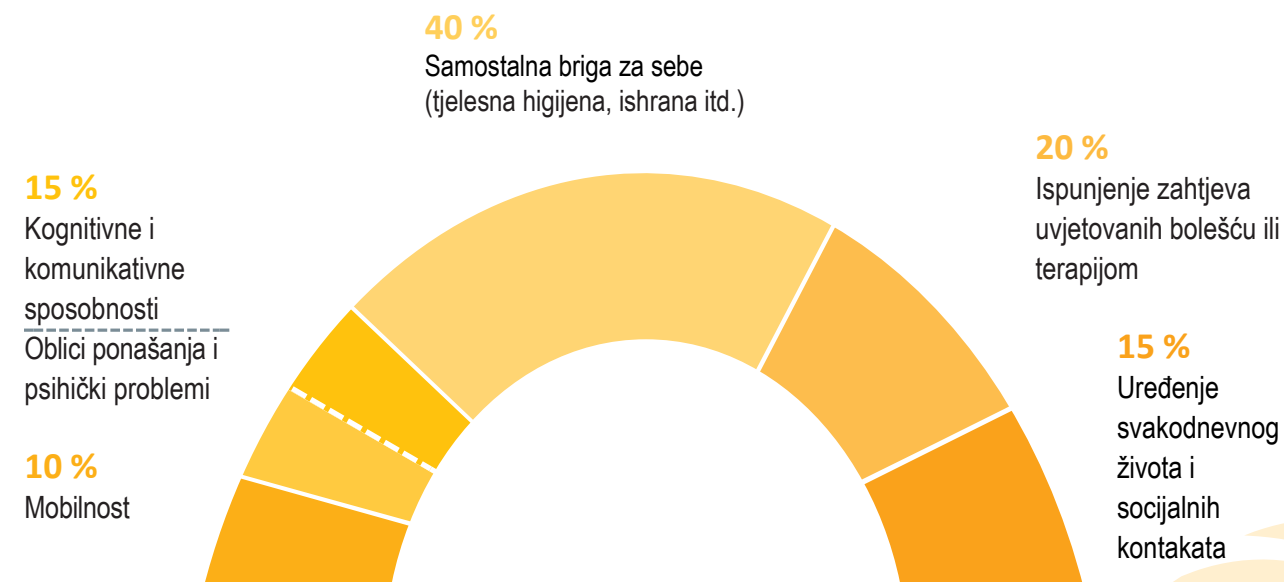
[Procjenjuje se ili modul 2 ili modul 3.]

4. Samostalna briga za sebe
5. Ispunjenje zahtjeva uvjetovanih bolešću ili terapijom
6. Uređenje svakodnevnog života i socijalnih kontakata
7. Aktivnosti van kuće
8. Vođenje domaćinstva

[Potreba za pomoći u ove dvije sfere se evidentira, ali ne ulazi u ukupnu procjenu.]

Klasifikacija samostalnosti

- samostalan
- pretežno samostalan
- pretežno nesamostalan
- nesamostalan

Nivo samostalnosti se onda unutar navedenih životnih sfera izračunava prema bodovnom sistemu. Maksimalan broj je 100 bodova. Uvrštavanje u određenu kategoriju potrebne njege [Pflegegrad - PG] vrši se prema broju bodova:

Broj bodova određuje kategoriju

Kategorija	Bodovi
bez PG	ispod 12,5
PG 1	12,5 do ispod 27
PG 2	27 do ispod 47,5
PG 3	47,5 do ispod 70
PG 4	70 do ispod 90
PG 5	90 do 100

Posebno pravilo za djecu do 18 mjeseci kojima je potrebna dugotrajna njega

Kategorija	Bodovi
bez PG	ispod 12,5
PG 2	12,5 do ispod 27
PG 3	27 do ispod 47,5
PG 4	47,5 do ispod 70
PG 5	70 do 100

4 Šta se dešava nakon podnošenja zahtjeva za određivanje kategorije potrebne dugotrajne njege?

Vještačenje od strane medicinske službe

Ako je Vama bliska osoba podnijela zahtjev za kategorizaciju, posjetit će je vještakinja ili vještak medicinske službe [Medizinischer Dienst] (MD) pokrajine Baden-Württemberg. Dotična njegovateljica odnosno njegovatelj, liječnica odnosno ljekar će se prethodno najaviti i dogovoriti termin kako bi proveli utvrđivanje nivoa samostalnosti.

Po pravilu će predstavnik medicinske službe (MD) Baden-Württemberg doći kući i postaviti Vam pitanja. Osobe kojima je potrebna dugotrajna njega, a posebno oboljelima od demencije, ovaj razgovor je često prenaporan. Iskoristite stoga pravo da prilikom ovog razgovora budete uz Vama blisku osobu tokom vještačenja. Prilikom podnošenja zahtjeva za kategorizaciju uvijek postoji pravo na savjetovanje od strane Osiguravajućeg zavoda ili Centra podrške za dugotrajnu njegu kao neovisnih savjetodavnih službi.

Nakon vještačenja od strane MD Baden-Württemberg Osiguravajući zavod će analizirati rezultate vještačenja i odlučiti da li će biti dodijeljena neka kategorija. Na to će onda osobi kojoj je potrebna dugotrajna njega uputiti pismeno rješenje, vještačenje i preporuku za rehabilitaciju. U preporuci se navodi koje su profilaktične medicinske mjere primjerene. Istovremeno će vještak tj. vještakinja procijeniti da li su potrebne neke građevinske mjere odnosno neki medicinski tretmani ili druga pomoćna sredstva kojima bi mogao biti povećan stepen samostalnosti. U slučaju ograničenja mobilnosti ispituje se npr. da li bi osoba kojoj je potrebna dugotrajna njega prepisivanjem pomoćnog sredstva za hodanje mogla bolje da se kreće ili da li bi zahvaljujući građevinskoj prilagodbi bilo moguće samostalno korištenje kupatila.

Vještak tj. vještakinja može direktno da prepíše odgovarajuću mjeru, medicinski tretman ili pomoćno sredstvo. Preporuka za rehabilitaciju se istovremeno prosljeđuje nadležnom nosiocu rehabilitacije. Tako se ne morate brinuti o tome da podnesite dodatni zahtjev. Međutim, trebate da vodite računa da se vještačenjem obuhvati sve što treba.

Ukoliko se ne slažete sa kategorijom njege koju je utvrdio osiguravajući zavod za dugotrajnu njegu onda možete podnijeti prigovor. O tome se unaprijed posavjetujte, npr. sa lokalnim Centrom za dugotrajnu njegu ili gradskim Centrom za socijalni rad.

Osiguravajući zavod za dugotrajnu njegu analizirat će rezultate vještačenja

Prigovor na kategorizaciju je moguć

5 Koja je razlika između novčanog doplatka za dugotrajnu njegu [Pflegegeld], nenovčanog doplatka [Pfllegesachleistung] i kombiniranog doplatka [Kombinationsleistung]?

Novčani doplatak

Novčani doplatak za troškove dugotrajne njege [Pflegegeld] služi za to da osoba kojoj je potrebna dugotrajna njega osobama koje joj istu pružaju može da daje financijsku naknadu za pruženu dugotrajnu njegu. Visina novčanog doplatka ovisi o kategoriji potrebne dugotrajne njege, kako to pokazuje grafika desno.

Nenovčani doplatak

Služba za pružanje dugotrajne njege obračunava svoje usluge direktno sa Osiguravajućim zavodom. Sredstva iz nenovčanog doplatka [Sachleistung] često, međutim, nisu dovoljna, jer je potreba mnogo veća. U tom slučaju osoba kojoj je potrebna dugotrajna njega mora dodatno plaćati iz vlastitog džepa. Osobe u stanju financijske potrebe mogu podnijeti odgovarajuće zahtjeve za dodatke u Centru za socijalni rad.

Novčani i nenovčani doplatak se mogu kombinirati

Kod kombiniranog doplatka [Kombinationsleistung] primaju se istovremeno novčani i nenovčani doplatak i njihovi udjeli se međusobno obračunavaju. Na taj način je financijska podrška fleksibilna i može se pružiti sukladno potrebama.

Primjer:

Vaš otac ima kategoriju njege 2. On ima pravo na 316 eura (tj. od 2024.g.: 332 eura) novčanog doplatka odnosno 724 eura (tj. od 2024.g.: 761 eura) nenovčanog doplatka. Jednom u sedam dana dolazi njegovatelj/njegovateljica koji mu pomaže pri kupanju. Troškovi za ovu uslugu iznose 30% nenovčanog doplatka; to je 217,20 eura (tj. od 2024.g.: 228,30 eura). Preostalih 70% doplatka može dati da mu se isplati u novcu u formi novčanog doplatka i da to koristi za sve ostale potrebne materijale i pomoći. U tom primjeru se onda 221,20 eura (tj. od 2024.g.: 232,40 eura) doznačava na njegov račun.

* Naknada troškova

** namjenski

	Kategorija potrebne dugotrajne njege				
	1	2	3	4	5
Novčani doplatak (ambulantno)	0 eura	316 eura	545 eura	728 eura	901 eura
<i>od 2024.g.</i>	0 eura	332 eura	573 eura	765 eura	947 eura
Nenovčani doplatak (ambulantno)	125 eura *	724 eura	1363 eura	1693 eura	2095 eura
<i>od 2024.g.</i>	125 eura *	761 eura	1432 eura	1778 eura	2200 eura
Iznos olakšice** (ambulantno)	125 eura *	125 eura	125 eura	125 eura	125 eura
Kompletno stacionarna njega	125 eura *	770 eura	1262 eura	1775 eura	2005 eura
Dnevna i noćna njega	125 eura *	689 eura	1298 eura	1612 eura	1995 eura

Napomena: Dalja povećanja svih davanja predviđena su od 01.01.2025.g. (za 4,5 %) i od 01.01.2028.g. (prilagodba stopi inflacije).

6 Koje usluge pruža osiguranje za dugotrajnu njegu?

Iznos olakšice [Entlastungsbetrag] (Kategorije 1 do 5)

Na ovu uslugu imaju pravo osobe sa kategorijom njege 1 do 5. Radi se o pomoći za one kojima je potrebna dugotrajna njega i privatne osobe koje im je pružaju.

Iznos od 125 eura može se upotrijebiti za sljedeće ponude:

- dnevna ili noćna njega
- kratkotrajna njega
- ambulantne službe za dugotrajnu njegu (od kategorije 2 ne za usluge vezane za tijelo)

- Ponude za podršku u svakodnevici (§ 45a SGB XI)
 - Pojedinačno ili grupno zbrinjavanje osoba kojima je potrebna dugotrajna njega
 - Pomoć i savjetovanje članovima obitelji koji pružaju njegu
 - Pomoć osobama kojima je potrebna dugotrajna njega u njihovoj svakodnevici (npr. odobrene službe za pomoć u domaćinstvu)

Ovakve ponude mogu biti od pomoći kada npr. Vaš otac boluje od demencije i često mu ne polazi za rukom da samostalno izvršava svakodnevne zadatke. Često mu je onda potrebna posebna pažnja i nadzor, kao što to može biti slučaj kod osoba sa mentalnim hendikepom ili psihičkim oboljenjima.

Ponude moraju biti priznate od strane Pokrajinske vlade. Novac se ne isplaćuje u gotovini, nego odlazi direktno u uslugu koja se pruža. Za korištenje ponuda podrške može se iskoristiti dodatno i dio prava na nenovčani doplatk (do 40%).

Neiskorišteni iznosi se mogu prenijeti do 30.6. sljedeće godine. Dalje informacije i adrese kontakt osoba možete dobiti u Centru podrške za dugotrajnu njegu ili u socijalnim službama glavnog pokrajinskog glavnog grada Stuttgart.

Davanja za poboljšanje stambenog okruženja (kategorije 1 do 5)

Prilagodbe u stanu osoba kojima je potrebna dugotrajna njega vrše se s ciljem da te osobe dobiju samostalnost, da se omogući ili olakša pružanje njege kod kuće. Osiguranje za dugotrajnu njegu odobrava određene dodatke u ovu svrhu. Mjera za poboljšanje stambenog okruženja – kako je to opisano u vještačenju medicinske službe Baden-Württemberg (MD) – odobrava se za mjeru poboljšanja individualnog stambenog okruženja osobe kojoj je potrebna dugotrajna njega. Pod određenim okolnostima može se odobriti i dodatak za preseljenje u stan bez smetnji i prepreka.

Mjere za poboljšanje stambenog okruženja (§ 40 stav 4 SGB XI)

Iznos davanja po mjeri i kalendarskoj godini	pojedinačno	za sukućanstva
Kategorije 1– 5	do 4000 eura	do 16000 eura

Molimo obratiti pažnju: pod pojmom mjera se zajednički obuhvaćaju sve aktivnosti na poboljšanju stambenog okruženja, koje su neophodne u određenom trenutku stanja potrebe. U slučaju promjene, a koja se odnosi na dodatne mjere koje postaju potrebne, može se podnijeti novi zahtjev za odobravanje.

Financijska podrška od strane Osiguravajućeg zavoda odobrava se npr. za proširenje vrata, uklanjanje pragova ili zamjenu postojeće kupaoničke kade sa tuš-kabinom u nivou poda. Stambene savjetodavne službe raspolažu informacijama o tehničkim sredstvima pomoći koja olakšavaju pružanje dugotrajne njege. Zahtjev za odobravanje mjera za poboljšanje stambenog okruženja mora se podnijeti prije nego angažirate neko obrtničko poduzeće. Dalje informacije naći ćete na www.wohnungsanpassung-bag.de ili kod stambene savjetodavne službe pri Njemačkom crvenom križu DRK Stuttgart.

Osobe sa kategorijom njege 1 imaju samo ograničeno pravo na usluge. Osobama sa kategorijama 2 do 5 na raspolaganju stoji cijeli spektar usluga iz osiguranja za dugotrajnu njegu.

Kategorija 1

Usluge za kategoriju 1

Osobe sa kategorijom 1 (blaga ugroženost samostalnosti/sposobnosti) imaju pravo na sljedeće usluge :

- savjetovanje o dugotrajnoj njezi, savjetovanje u vlastitom domu
- dodatne usluge prilikom stanovanja u sukućanstvima uz ambulantno zbrinjavanje

- dodatak za nabavku pomoćnih sredstava za njegu
- dodaci za uređenje stana sukladno starosti osobe
- kursevi njege za članove obitelji i negovatelje-volontere
- iznos olakšice [Entlastungsbetrag] do 125 eura mjesečno prema §45b SGB XI: isti se kod kategorije 1 može iznimno iskoristiti i za nenovčane usluge službe za dugotrajnu njegu (osnovna njega).
- dodatno zbrinjavanje i aktiviranje u stacionarnim ustanovama za njegu
- kod stacionarne njege mjesečni dodatak u visini od 125 eura

Privremeno ustupiti njegu drugima

Pomoć i njega u slučaju spriječenosti (kategorije 2 do 5)

Ako već duže od šest mjeseci negujete neku osobu i pri tome se i Vi razbolite ili morate ići u banje, potreban Vam je odmor ili ste nekako drugačije spriječeni, onda možete iskoristiti usluge u okviru spriječenosti ili zamjenske njege [Verhinderungs-/Ersatzpflege] (kategorije 2 do 5). To znači da će se neka druga osoba ili ambulanta služba njege umjesto Vas pobrinuti za njegu dotične osobe. Osiguravajući zavod plaća za to maksimalno 1612 eura godišnje. Osim toga se od neiskorištene kratkotrajne njege do 806 eura godišnje može dodatno platiti za njegu u slučaju spriječenosti. Njega u slučaju spriječenosti po danima ograničena je na šest sedmica u toku godine.

Fleksibilno upotrijebiti njegu u slučaju spriječenosti

Stvorite za sebe malo slobodnog prostora i koristite njegu u slučaju spriječenosti po nekoliko sati! Ukoliko iskoristite manje od osam sati dnevno, onda novčani doplatka za dugotrajnu njegu neće biti umanjen, a suma od 1612 eura se može koristiti i na period preko šest sedmica (kategorije 2 do 5). Mogu Vas zamijeniti i prijatelji ili susjedi.

Njega u slučaju spriječenosti i kratkotrajna njega mogu se koristiti paralelno unutar jedne kalendarske godine tj. obračunati u odgovarajućim omjerima (vidjeti poglavlje „Kratkotrajna njega“ [Kurzeitpflege]).

Pošto je njega u slučaju spriječenosti kompleksna tema kod koje se mora obratiti pažnja na mnogo faktora, Vi se u vezi toga možete obratiti Centru podrške za dugotrajnu njegu Stuttgart (za kontakt podatke pogledati posljednju stranicu).

Kratkotrajna njega (Kategorije njege 2 do 5)

Mnoge osobe kojima je potrebna njega su samo privremeno potpuno upućene na stacionarnu njegu, npr. kada osoba koja pruža njegu ode na godišnji odmor, a osoba kojoj je potrebna njega ne može ostati sama, ili pak u kriznim situacijama u slučaju njege u kućnim uvjetima. I nakon boravaka u bolnici često se koristi „kratkotrajna njega“, ako osoba kojoj je potrebna njega još nije dobro i ne može kući. Troškovi njege se preuzimaju za period do osam sedmica u iznosu do 1774 eura godišnje, smještaj i hrana se moraju privatno financirati. Za ove troškove se može iskoristiti i iznos olakšice od 125 eura mjesečno. Neiskorišteni godišnji iznos za njegu u slučaju spriječenosti također se može iskoristiti za potrebe kratkoročne njege. Time se opseg usluge kratkoročne njege može maksimalno udvostručiti. Iskorišteni iznos za kratkotrajnu njegu obračunat će se srazmjerno davanjima za njegu u slučaju spriječenosti.

Kratkotrajna njega i njega u slučaju spriječenosti mogu se koristiti i paralelno unutar jedne kalendarske godine. Npr. u rano ljeto putujete na godišnji odmor i koristite usluge njege u slučaju spriječenosti: Vaša sestra se za to vrijeme brine o Vašem ocu kome je potrebna dugotrajna njega. A onda negdje pri kraju godine Vi morate da odete u bolnicu. Za Vašeg oca mogla bi onda privremeno da se brine neka ustanova za kratkotrajnu njegu. Pravo na kratkotrajnu njegu i njegu u slučaju spriječenosti obnavlja se svake godine iznova.

Kratkotrajna njega u kriznim situacijama i nakon boravka u bolnici

Kratkotrajna njega i njega u slučaju spriječenosti unutar jedne kalendarske godine

Njega nakon bolnice

Dnevna njega

Ako želite da ostvarite pravo na kratkotrajnu njegu, zamolite da Vam se izda predračun od strane doma za njegu i dogovorite preuzimanje troškova sa Osiguravajućim zavodom osobe kojoj je potrebna njega. Detaljne informacije o tome dobit ćete u Centru podrške za dugotrajnu njegu i službama Centra za socijalni rad Stuttgart ili direktno kod nadležnog Osiguravajućeg zavoda.

Od 01.01.2024.g. osobe kojima je potrebna dugotrajna njega u kategorijama 4 ili 5, a koje još nisu napunile 25. godinu starosti, mogu kompletan iznos kratkotrajne njege usmjeriti na njegu u slučaju spriječenosti. Na raspolaganju im onda stoji ukupni iznos od 3.386 eura godišnje. Slična regulativa planirana je od sedmog mjeseca 2025. g. i za sve ostale osobe kojima je potreba dugotrajna njega.

Prijelazna njega

Ukoliko se nakon boravka u bolnici ne može osigurati dugotrajna njega u vlastitom domaćinstvu ili nekoj ustanovi za kratkotrajnu njegu, postoji mogućnost prijelazne njege u dotičnoj bolnici. Ovu prijelaznu njegu možete koristiti maksimalno deset dana.

Ukoliko osoba kojoj je potrebna dugotrajna njega boravi u bolnici, možete se u pogledu organiziranja kratkotrajne ili prijelazne njege obratiti bolničkoj socijalnoj službi.

Dnevna i noćna njega (Kategorije 2 do 5)

Ukoliko ste upućeni na to da osoba kojoj je potrebna dugotrajna njega bude tijekom dana dobro zbrinuta, jer ste Vi zaposleni ili jednostavno želite posvetiti vrijeme sebi, onda „dnevna njega“ može biti odgovarajuće rješenje: zbrinjavanje će se onda odvijati u promjenljivom okruženju, a kroz zajedničke aktivnosti mogu se sklopiti novi kontakti.

Osim toga, obroci se jedu u ugodnoj atmosferi u društvu. Ustanove za dnevnu njegu otvorene su po pravilu radnim danima od 8 do 17 sati, sigurno najmanje šest sati dnevno. Dnevnu njegu možete koristiti i samo pojedinim danima. Neke ustanove su otvorene i vikendom i praznicima. Ukoliko člana svoje obitelji ne možete samostalno odvesti u ustanovu za dnevnu njegu ili doći po njega, ove ustanove obično nude i voznu službu.

Djelomično stacionarna noćna njega postoji za sada samo u pojedinačnim slučajevima i njihove usluge su na raspolaganju uvečer ili noću. Ovaj oblik zbrinjavanja mogao bi Vam biti interesantan, ukoliko osoba kojoj je potrebna dugotrajna njega ima izmijenjen dnevno-noćni ritam.

Usluge dnevne i noćne njege mogu se u punom kapacitetu iskoristiti i pored nenovčanog doplatka za ambulantne usluge i novčanog doplatka. To znači: ukoliko Vaš partner sa kategorijom potrebne njege 2 dobiva npr. 724 eura u vidu nenovčanog doplatka, on može dobiti dodatno 689 eura mjesečno za korištenje usluga dnevne i noćne njege. Usluge iz okvira dnevne njege mogu se, po potrebi, kombinirati sa uslugama kućne njege (novčani doplatok, nenovčani doplatok i kombinirani doplatok). Za financiranje dnevne njege može se iskoristiti i iznos olakšice u visini od 125 eura.

7 Kako su osobe koje pružaju dugotrajnu njegu osigurane od nesreće?

U uvjetima kućne njege su osobe koje pružaju ovu njegu zakonski osigurane od nesreće, ukoliko osoba kojoj je potrebna dugotrajna njega ima najmanje kategoriju njege 2. To znači da je ova osoba kao i svaki „normalni radnik/-ca“

Noćna njega

Dodatni novac za djelomično stacionarne ponude dnevne i noćne njege

Njega podliježe zakonskom osiguranju od nesreće

osigurana od posljedica nesreće na radu i putu kao i profesionalnih oboljenja vezanih za poslove njega. Osigurane su sve djelatnosti povezane sa kućnom njegom (npr. pomoć pri osobnoj higijeni, posjete ljekaru, kretanje po stanu, kursevi za njegu i dr.), kao i dolasci i odlasci odnosno putovi koji su poduzeti u vezi sa dugotrajnom njegom. Osiguravajuća zaštita postoji automatski, nije potrebna nikakva prijava. Za dalje informacije obratite se Centru podrške za dugotrajnu njegu glavnog pokrajinskog grada Stuttgart.

Ako npr. negujete svoju majku kod kuće i živite u pokrajini Baden-Württemberg, osigurani ste preko Zavoda za osiguranje od nesreće [Unfallkasse] Baden-Württemberg. Ukoliko se desi neka nesreća dok negujete osobu i potrebna Vam je ljekarska pomoć, onda ljekaru ili liječnici morate reći da se nesreća desila dok ste pružali njegu. Morate se pobrinuti za to da se Zavodu za osiguranje od nesreće Baden-Württemberg u roku od tri dana dostavi prijava o nesreći koja će biti sastavljena u slobodnoj formi:

Unfallkasse Baden-Württemberg

Hauptsitz Stuttgart

Augsburger Straße 700

70329 Stuttgart

Telefon 0711 9321-0

Fax 0711 9321-9500

Kako uskladiti njegu, posao i obitelj

8 Mogu li uskladiti dugotrajnu njegu sa mojim obavezama na poslu i u obitelji?

Ako s vremenom briga o Vašoj majci bude zahtijevala sve više vremena, vjerovatno ćete razmišljati da ostavite svoj posao. Međutim, razmislite i o tome da Vam Vaš posao nudi i raznovrsnost i promjene izvan kuće. Porazgovarajte stoga najprije sa Vašim poslodavcem o tome da li je moguće da Vaše radno vrijeme organizirate fleksibilnije. Tako biste bolje mogli izlaziti na kraj sa nepredviđenim situacijama kod kuće. Zakonodavac Vam osim toga daje prava uz pomoć kojih možete međusobno bolje uskladiti posao, dugotrajnu njegu i obitelj. Iste opisujemo u nastavku. U svakom slučaju postoji zaštita od otkaza.

Kako biste se organizirali u akutnoj situaciji gdje je potrebna dugotrajna njega odnosno kako biste osigurali pružanje njega, možete bez najave dobiti slobodno do deset radnih dana. Obavezni ste, međutim, da svoga poslodavca bez odlaganja obavijestite o svojoj spriječenosti i njenom predviđenom trajanju. On također ima pravo da zahtjeva ljekarsko uvjerenje o potrebi njega za Vašeg člana obitelji. Za tih deset dana možete da dobijete naknadu za izgubljena primanja – tzv. „novčanu potporu za dugotrajnu njegu“ [Pflegeunterstützungsgeld]. Za ovu vrstu potpore trenutno možete samo jednokratno podnijeti zahtjev po osobi kojoj je potrebna dugotrajna njega. Od 2024.g. moguće je zahtjev za novčanu potporu za dugotrajnu njegu podnijeti jednom godišnje. Zahtjev se podnosi kod Osiguravajućeg zavoda za dugotrajnu njegu osobe kojoj je njega potrebna. Kao novčana potpora za dugotrajnu njegu isplaćuje se načelno 90% izgubljenih neto primanja. Pravo na kratkotrajno oslobađanje od posla važi za sve poslodavce, bez obzira na veličinu poduzeća.

Kratkotrajno oslobađanje od posla

Usklađivanje obitelji, njege i posla

Zakonska prava i zaštita od otkaza

do 10 dana kratkotrajne
spriječenosti za rad u slučaju
akutne potrebe - **novčana
potpora za dugotrajnu njegu
[Pflegeunterstützungsgeld]** *

period do 6 mjeseci dugotrajne
njege

uz beskamatni zajam*

period do 24 mjeseca
obiteljske dugotrajne njege

uz beskamatni zajam*

* sve usluge na zahtjev

Period njege

Ukoliko želite da preuzmete njegu na duži period, možete se na period do šest mjeseci osloboditi od svoga posla ili reducirati radno vrijeme. Ovo pravo postoji načelno kod svakog poslodavca sa preko 15 uposlenika. Od 01.01.2023. godine ovaj zahtjev mogu međutim podnijeti i radnici u poduzećima sa manje uposlenika. Poslodavac na ovaj zahtjev mora odgovoriti u roku od četiri sedmice, a u slučaju odbijenice potrebno je dati obrazloženje. Za taj period moguće je podnijeti zahtjev na beskamatni zajam kod Saveznog ureda za obitelj i civilne poslove [Bundesamt für Familie und zivilgesellschaftliche Aufgaben], kako bi kompenzirali gubitak primanja (dalje informacije o beskamatnom zajmu naći ćete na str. 28). Preduvjet za ovo pravo je utvrđena kategorija potrebne dugotrajne njege.

Zbrinjavanje maloljetnih bliskih članova obitelji kojima je potrebna dugotrajna njega

Za period do šest mjeseci možete se u potpunosti ili djelomično osloboditi od posla kako biste se brinuli za maloljetne bliske članove obitelji kojima je potrebna dugotrajna njega. Ovo pravo postoji i kada se briga realizira van kuće. Period njege [Pflegezeit] je potreba za dugotrajnom njegom, a neka teška bolest sama po sebi ne daje pravo na oslobađanje od posla. Pravo na beskamatni zajam može se koristiti i u ovom slučaju.

Ako radite u poduzeću sa više od 15 uposlenika raspolazete pravom da tri mjeseca radite skraćeno ili se u potpunosti oslobodite od posla da bi nekog bliskog člana obitelji pratili u posljednjoj fazi života. Tako ga/nju možete ispratiti na posljednje putovanje i kada se ova osoba nalazi u jednom hospiciju. Za ovu vrstu oslobađanja nije neophodna kategorizacija. I za ovaj period može se iskoristiti pravo na beskamatni zajam kod Saveznog ureda za obitelj i civilne poslove.

Kada bliski članovi obitelji na duži period trebaju njegu, onda svoj posao možete na period od 24 mjeseca skratiti na do 15 sati sedmično u godišnjem prosjeku kako biste je njegovali u kućnom okruženju. I ovdje postoji mogućnost beskamatnog zajma. Ovo pravo postoji načelno kod svakog poslodavca sa preko 25 uposlenika. Od 01.01.2023. godine ovaj zahtjev mogu međutim podnijeti i radnici u poduzećima sa manje uposlenika. Poslodavac na ovaj zahtjev mora odgovoriti u roku od četiri sedmice, a u slučaju odbijenice potrebno je dati obrazloženje. Minimalno radno vrijeme od 15 sati sedmično, a koje se temelji na Zakonu o periodu obiteljske njege [Familienpflegezeitgesetz], treba da spriječi da uposlenici, zbog obaveze da pružaju dugotrajnu njegu, u potpunosti napuste svoj posao. Moguće je koristiti tzv. blok-model [„Blockmodell“]. To znači da se minimalno radno vrijeme mora realizirati samo u godišnjem prosjeku, ali se isto može individualno rasporediti u zavisnosti od potreba uposlenika i člana njihove obitelji kojem je njega potrebna, ukoliko se to ne suprotstavlja nekim hitnim okolnostima u poduzeću.

Osim toga pod određenim okolnostima postoji i mogućnost da se u ograničenom periodu od najmanje jedne pa najviše do pet godine radi skraćenim radnim vremenom (Prijelazno skraćeno radno vrijeme [Brückenteilzeit]). Posloprimci u ovom slučaju imaju pravo da se nakon toga opet vrate na svoj posao sa punim radnom vremenom.

Pratnja u posljednjoj fazi života

Period obiteljske njege – pravo na oslobađanje do 24 mjeseca

Prelazno skraćeno radno vrijeme

Beskamatni zajam

Zaposlene osobe koje koriste pravo na period njege imaju i pravo na beskamatni zajam kako bi kompenzirali jedan dio izgubljenih primanja. Posloprimci podnose zahtjev kod Saveznog ureda za obitelj i civilne poslove (BAFzA). Otplata zajma uslijedit će prema individualnim mogućnostima (na rate, uz odgodu, a u težim slučajevima uz otpis duga). Za dalja pitanja možete se obratiti Centru podrške za dugotrajnu njegu ili socijalnim službama glavnog pokrajinskog grada Stuttgart.

Pravo na oslobađanje od posla prema Zakonu o periodu njege i periodu obiteljske njege [Pflegezeit- und Familienpflegezeitgesetz] imaju:

- djed i baka, roditelji, svekar i svekrva, očuh i maćeha, suprug i supruga
- partner/partnerica iz istospolne zajednice, partner/partnerica, partner/partnerica iz zajednice slične braku ili istospolnoj zajednici
- braća i sestre, braćni partner/partnerica odnosno partner/partnerica iz istospolne zajednice braće i sestara
- braća i sestre braćnih partnera/partnerica i partnera/partnerica iz istospolne zajednice
- djeca, usvojena djeca ili djeca kojima ste Vi staratelji [Pflegekinder], zatim djeca, usvojena djeca ili djeca kojima je staratelj Vaš braćni partner/partnerica ili partner/partnerica iz istospolne zajednice, te zetovi i snahe kao i unuke i unuci

Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti za osobe koje pružaju dugotrajnu njegu

Pod određenim okolnostima Osiguravajući zavod osobe kojoj je potrebna dugotrajna njega snosi i doprinose za osiguranje od nezaposlenosti za osobu koja pruža dugotrajnu njegu: za to je potrebno da je neposredno prije započinjanja njege postojalo obavezno osiguranje ili je primano neko davanje po osnovu Zakona o unapređenju rada (npr. naknada za nezaposlene [Arbeitslosengeld]). Osoba koja pruža njegu ne smije ni na koji drugi način biti osigurana, npr. po osnovu nekog posla na skraćeno radno vrijeme.

Za vrijeme trajanja perioda njege osobe koje tu njegu pružaju dobivaju na odgovarajući zahtjev dodatne doprinose koji se uplaćuju u zdravstveno osiguranje i osiguranje za dugotrajnu njegu, ukoliko ovi doprinosi nisu obezbijeđeni na neki drugi način, npr. preko zaposlenja na skraćeno radno vrijeme ili prava na obiteljsko osiguranje.

Doprinosi za penziono/mirovinsko osiguranje se uplaćuju onda, kada je utvrđena kategorija 2 do 5 i kada osoba koja pruža dugotrajnu njegu nije zaposlena redovno duže od 30 sati sedmično. Medicinska služba (MD) Baden-Württemberg utvrđuje u okviru vještačenja da li osoba koja pruža dugotrajnu njegu to radi za jednu ili više osoba i to redovno najmanje deset sati sedmično podijeljeno najmanje na dva dana u sedmici. Osnova za utvrđivanje su podatci koje daju osobe koje su uključene u pružanje dugotrajne njege. Pružanje dugotrajne njege ne smije se vršiti komercijalno. „Nekomercijalna njega“ znači da članovi obitelji, srodnici, prijatelji ili susjedi preuzimaju na sebe dugotrajnu njegu, a ne profesionalna služba za pružanje usluga dugotrajne njege. Financijska naknada za pružanje dugotrajne njege ne smije da premaši visinu novčanog doplatka za dugotrajnu njegu (zavisno od kategorije). Mladi za vrijeme dobrovoljne socijalne godine [FSJ] i uposleni u saveznoj volonterskoj službi [Bundesfreiwilligendienst] načelno ne spadaju u osobe koje pružaju pomoć i njegu u smislu penzionog/mirovinskog osiguranja.

Visina doprinosa za penziono/mirovinsko osiguranje zavisi od kategorije osobe kojoj je potrebna dugotrajna njega. Time se uzima u obzir da je njega kod više kategorije potrebne njege tjelesno i duševno zahtjevnija. Osim toga utvrđuje se, da li se ista pruža samostalno ili uz pomoć profesionalne službe. Uplate doprinosa preuzima Osiguravajući zavod za dugotrajnu njegu osobe kojoj je njega potrebna. Dok pružate dugotrajnu njegu članovima obitelji Vi ste osigurani od nesreće (kako je pojašnjeno u pitanju pod brojem 7).

Dodatni doprinosi za zdravstveno osiguranje i osiguranje za dugotrajnu njegu

Kada se osobama koje pružaju dugotrajnu njegu uplaćuju doprinosi u penziono/mirovinsko osiguranje?

Doprinosi za penziono osiguranje i osiguranje od nesreće

Zaštita po osnovu osiguranja od nesreće postoji i kada obim pružanja dugotrajne njege iznosi manje od deset sati sedmično. Za dalje informacije obratite se Centru podrške za dugotrajnu njegu Stuttgart.

9 Kako se ja osjećam u ulozi negovatelja/-ice?

Mnoge osobe koje njeguju članove uže i dalje obitelji osjećaju se usamljeno i imaju osjećaj da jedva više izlaze iz stana. Možda tražite informacije ili želite da prenesete drugima svoja iskustva. Dobru priliku za ovo pružaju Vam grupe za samopomoć ili grupe za razgovor o ovoj temi. Tamo možete da razmijenite svoja iskustva sa drugim osobama koje su angažirane u oblasti dugotrajne njege i sakupite nove poticaje za sebe i svoj angažman. U Stuttgartu postoje grupe za samopomoć za sudionike koji pomažu i njeguju osobe koje imaju isto oboljenje, npr. demenciju ili Parkinsonovu bolest. Grupe za samopomoć pronaći ćete kod info-službe „Kontakt- und Informationsstelle Stuttgarter Selbsthilfegruppen“ (KISS): www.kiss-stuttgart.de

Dobrotvorne i crkvene udruge kao i profesionalne službe za dugotrajnu njegu organiziraju također grupe za razgovore. Za razliku od grupa za samopomoć u ovim grupama jedna osoba prati i organizira sastanke. Termini se objavljuju između ostaloga i u kalendaru dešavanja Mreže za članove obitelji koji pružaju dugotrajnu njegu na području Stuttgarta [Stuttgarter Netz für pflegende Angehörige]: www.netz-fuer-pflegende.de/veranstaltungskalender.html

Ova mreža je dobrovoljna organizacija aktera koji su angažirani u i oko oblasti dugotrajne njege i nudi opširne informacije na zajedničkoj web-stranici: www.netz-fuer-pflegende.de

Često se u ovim grupama razvija želja i potreba da se zajednički skrene pažnja na probleme vezane za svakodnevicu u okviru kućne njege, da se iniciraju neke promjene ili da se čak na neki način politički angažira. Neki (bivši) negovatelji/-ice svojih članova obitelji zalažu se na nivou politike za to da se situacija osoba koje njeguju svoje članove obitelji iznese u javnost, da se stvore ponude za podršku i rasterećenje u skladu sa potrebama ovih osoba i da se npr. poboljšaju usluge i davanja iz osiguranja za dugotrajnu njegu. Registrirano društvo „Socijalna udruga Njemačke“ [Sozialverband Deutschland e. V.] (www.sovd.de), „Socijalna udruga ratnih vojnih invalida, preživjelih stradalnika i socijalnih penzionera/umirovljenika“ [Sozialverband VdK e. V.] (www.vdk.de) i „Savez za zaštitu osoba kojima je potrebna dugotrajna njega BIVA“ [Pflegeschtzbund BIVA] (www.biva.de) angažiraju se na regionalnom, pokrajinskom i državnom nivou.

Dobra adresa za razgovor može biti i Gradsko vijeće penzionera/umirovljenika [Stadtseniorenrat]. Ovo vijeće zalaže se za interese starijih osoba, politički je aktivno i nudi redovne termine za konsultacije:
Telefon 0711 6159923
www.stadtseniorenrat-stuttgart.de

Više informacija pronaći ćete i na web-stranici Pokrajinskog vijeća penzionera/umirovljenika [Landeseseniorenrat]: www.lsr-bw.de

Zajedno nešto pokrenuti

**Gradsko vijeće
penzionera/umirovljenika**

Organiziranje dugotrajne njege

10 Da li dugotrajnu njegu mogu da preuzmem na sebe?

Mnoge osobe postepeno dođu u situaciju gdje pružaju pomoć i njegu ili iznenadno neka bliska osoba dođe u stanje da joj je potrebna dugotrajna njega, kao što smo na početku brošure naveli u našim primjerima. Pravovremena informacija je stoga najbolja vrsta pripreme da biste mogli donijeti prikladne odluke. Nemojte oklijevati da unaprijed konsultirate savjetodavne službe i Centar podrške za dugotrajnu njegu.

Pružanje dugotrajne njege može biti fizički i psihički izazov

Zahtjeve koji nastaju kroz pružanje kućne njege mnogi osjećaju kao vrlo opterećujuće: uvijek morate biti na raspolaganju, smirivati, tješiti, a istovremeno morate savladavati i svoju vlastitu svakodnevicu. Nije lako uskladiti obitelj, posao i pružanje dugotrajne njege (vidjeti i pitanje br. 8). Pokušavate da pružite najbolje svome partneru, svojoj partnerici, majci ili djetetu kojima je potrebna dugotrajna njega, a ipak često smatrate da to nije dovoljno. Lijepo je doduše da Vas neko treba, ali konstantna raspoloživost je istovremeno i veliko opterećenje – upravo za žene, koje su najčešće glavne osobe koje pružaju njegu. Teško im polazi za rukom da se odupru nametnutoj podjeli uloga i da uzmu u obzir i vlastite granice, tako što će svjesno za sebe uzeti slobodno vrijeme i odmoriti se.

Njega osoba oboljelih od demencije

Njegujući svoj dementnu majku morate računati npr. sa situacijama koje će Vas dovesti do Vaših granica. Često je teško moguće procijeniti kako se dotične osobe mijenjaju – jer i Vaša majka osjeća strah od bolesti. Ponekad može stoga da reagira agresivno, pa čak i prema Vama. Možda će Vas optuživati da ste joj

ukrali novac, možda će biti nezadovoljna svime ili će stalno nastojati da pobjegne ili insistirati da se isključivo Vi brinete o njoj ili će na primjer odbijati sve prijedloge koje joj Vi date: pomoć i njegu neke tuđe osobe će odbijati ili neće željeti da prihvati posjetu neke ustanove za dnevnu njegu, jer joj sigurnost daje samo ono na što je navikla i poznate situacije i stvari koje radi. Više informacija o pomoći i njezi osoba oboljelih od demencije naći ćete pod pitanjima 16 i 17.

Važno je da mislite i na svoje potrebe. Savjetodavne službe Vam mogu pomoći da iskoristite svoje pravo na podršku. Budite svjesni: samo ukoliko se Vi sami budete osjećali dobro, bit ćete u stanju i da se dobro brinete o Vama bliskoj osobi kojoj je potrebna dugotrajna njega. I kada ste u ulozi osobe koja pruža tu njegu, potrebno Vam je da imate vrijeme za sebe i za razmjenu sa drugima, vrijeme da „napunite baterije“. Sastanite se sa prijateljima, bavite se svojim poslom ili svojim hobiem. Mnoge osobe koje pružaju njegu zapadnu ne svojom voljom u neku vrstu izolacije i psihičke iscrpljenosti. Razgovarajte o svojim osjećanjima i tražite načine, kako da očuvate i njegujete Vaše socijalne kontakte.

U grupama za razgovor među osobama koje pružaju dugotrajnu njegu naći ćete osobe koje će razumjeti Vašu situaciju, podijelit ćete sa njima svoje brige i strahove – znači niste sami. Možete da govorite o osjećaju krivnje koji možda imate kada blisku osobu o kojoj se brinete prepustite s vremena na vrijeme nekome drugome, kao i o bolu i osjećaju gubitka sa kojima se borite dok se polako pripremate za rastanak od Vama bliske osobe i osobe koju volite.

Ukoliko je kućna njega izuzetno naporna, tada i od strane osobe koja pruža njegu kao i osobe kojoj je ista potrebna, može doći do tjelesnog, psihičkog ili verbalnog nasilja. Ukoliko ste iscrpljeni i previše Vam je ili se već nalazite u takvoj iznimnoj situaciji, možete se povjerljivo obratiti Centru podrške za dugotrajnu njegu.

Voditi računa o vlastitim potrebama

Kada bi trebala da dođe služba za dugotrajnu njegu?

Profesionalna služba za dugotrajnu njegu dobro je rješenje u prilikama kada ste zaposleni ili iz drugih razloga više ne možete ili ne želite da preuzmete njegu na sebe. Na ovu službu možete prenijeti zadatke za koje osjećate da im više niste dorasli. Pitanje 13 bavi se time kako možete pronaći dobru službu za dugotrajnu njegu.

11 Da li kućna pomoćnica može da preuzme zbrinjavanje?

Stranci kao njegovatelji ili skrbnici

U mnogo slučajeva osobe koje pružaju dugotrajnu njegu svojim bližnjima iz obitelji ili srođnicima, ne znaju kako da usklade dugotrajnu njegu sa svojim poslom, pa se odlučuju da koriste podršku kućnih pomoćnica koje dolaze iz inozemstva kako bi savladali izazov „njege“. Posebno obitelji kojima je potrebna 24-satna pomoć često ne znaju kako drugačije da postupe. Osiguranje za dugotrajnu njegu u ovom slučaju plaća samo novčani doplatak. Preostale troškove morate da snosite sami.

I za kućne pomoćnice koje dolaze iz inozemstva važe njemački zakoni o zaštiti na radu i svi ostali radno-pravni propisi, kao npr. pravo na godišnji odmor, radno vrijeme, zdravstveno i osiguranje od nesreće. Na svojoj web-stranici www.verbraucherzentrale.de Udruženje za zaštitu potrošača [Verbraucherzentrale] pod rubrikom „Zdravlje & njega“ [Gesundheit & Pflege] pod tačkom „Kućna njega“ [Pflege zu Hause] objavljuje korisne informacije. Ovdje možete da preuzmete brošuru „Pomoć u kući i njezi u privatnim domaćinstvima od strane radne snage iz inozemstva“ [Ausländische Haushalts- und Betreuungskräfte in Privathaushalten] i pronaći tabelarni pregled različitih modela zapošljavanja.

Ako ste se odlučili za model poslodavca (gdje domaćinstvo nastupa kao poslodavac), onda Vam služba za posredovanje „FairCare“ u sklopu udruženja „Integracija, raznolikost, sada!“ [vij] nudi detaljno savjetovanje. Njihovi uposlenici Vam mogu između ostaloga pružiti podršku prilikom potrage za odgovarajućim radnicima za brigu o Vašim bližnjim ili Vam pomoći npr. kod izrade ugovora o radu. Dostupni su telefonski pod brojem 0711 23941-37 ili na e-mail: faircare@vij-wuerttemberg.de.

Putem web-stranice www.arbeitsagentur.de/unternehmen/arbeitgeber-service ili telefonskog broja 0800 455520 možete se npr. besplatno informirati o tome, kako da na stranicama Saveznog zavoda za zapošljavanje [Bundesagentur für Arbeit] objavite odgovarajući oglas kojim tražite radnika/radnicu.

Ukoliko se odlučite da koristite usluge agencije za posredovanje i nesigurni ste u pogledu odabira pružatelja usluga, onda Vam dobru orijentaciju može pružiti certificiranje koje se provodi u skladu sa normom DIN SPEC 33454 važećom od drugog mjeseca 2021. godine. U okviru ove certifikacije koju provodi Dekra, postavljaju se mnogobrojni zahtjevi posrednicima, pružateljima usluga i radnoj snazi u oblasti dugotrajne njege. Između ostaloga ispituje se pridržavanje fer uvjeta za rad, ali i fer ugovora u pogledu klijenata. Dalje informacije o DIN SPEC pronaći ćete na web-stranici: <https://www.pflege-standard.de>

12 Šta su to savjetodavne posjete [Beratungsbesuche]?

Ukoliko ste se u dogovoru sa osobom kojoj je potrebna dugotrajna njega odlučili da njegu preuzmete na sebe, onda će osoba kojoj je njega potrebna primiti novčani doplatak za dugotrajnu njegu [Pflegegeld]. Redovne savjetodavne posjete u tom slučaju su obavezne. To su posjete od strane profesionalnog njegovatelja/njegovateljice u svrhu savjetovanja o kućnoj njezi. Te posjete organiziraju certificirane službe za dugotrajnu njegu i plaća ih osiguravajući zavod. Prvi termin zakažite čim Vam se utvrdi i prizna kategorija potrebne njege. Ove posjete od strane profesionalnog njegovatelja/njegovateljice su besplatne. Moraju se, međutim, redovno provoditi kako bi se osigurala kvaliteta kućne njege. Po pravilu će Vam se pismeno obratiti osiguravajući zavod za dugotrajnu njegu u vezi potrebe za savjetovanjem. Odgovorni za pronalaženje službe za dugotrajnu njegu i organizaciju posjeta ste, međutim, Vi sami. Centar podrške za dugotrajnu njegu Vam, međutim, može pružiti odgovarajuće kontakt informacije. Iskoristite ovo savjetovanje da se na licu mjesta informirate o problemima, sredstvima za pomoć kao i olakšicama koje Vam se nude.

Osobe

- sa kategorijom njege 1 mogu koristiti savjetovanje ako to žele,
- sa kategorijom njege 2 i 3 moraju koristiti savjetovanje jednom u pola godine i
- sa kategorijom njege 4 i 5 moraju koristiti savjetovanje jednom kvartalno.

Uprkos redovnoj podršci od strane ovih profesionalnih njegovatelja/njegovateljica u uvjetima kućne njege može doći do teških situacija, kao što su preopterećenost, očaj i agresija. Ekstremno opterećenje može voditi do toga da dođete zaista do vlastitih granica. Vremenom postajete sve osjetljiviji, a to može dovesti do konflikta.

U ovakvim situacijama možete se u povjerenju obratiti Centru podrške za dugotrajnu njegu glavnog pokrajinskog grada Stuttgart. Kontakt podaci su na posljednjoj stranici ove brošure. Možete koristiti i telefonsku duhovnu podršku [Telefon-Seelsorge] na brojeve 0800 1110111 i 0800 1110222.

13 Kako ću pronaći dobru službu za pružanje dugotrajne njege [Pflegedienst]?

Ambulantne usluge dugotrajne njege nude privatne službe kao i dobrotvorne udruge. Pružene usluge plaća osiguravajući zavod za dugotrajnu njegu na osnovu utvrđene kategorije potrebne njege. Često nenovčani doplatak za dugotrajnu njegu osiguravajućeg zavoda nije dovoljan i postoji potreba za vlastitim udjelom koji morate samostalno financirati ili isti može biti preuzet od strane zavoda za socijalno osiguranje uz podnošenje odgovarajućeg zahtjeva (vidjeti pitanje br.1). Sve službe za pružanje dugotrajne njege koje su odobrene od strane osiguravajućeg zavoda, zakonski su obavezne da vode računa o kvaliteti svojih usluga. Svaku službu za pružanje dugotrajne njege jednom godišnje kontrolira, ocjenjuje i savjetuje Medicinska služba pokrajine Baden-Württemberg (MD).

Porazgovarajte detaljno o individualnim potrebama dugotrajne njege za osobu za koju skrbite i dajte da Vam se potanko objasne ponude svih usluga službe za dugotrajnu njegu. Ambulantnu njegu, različite oblike brige za osobe kao i pomoć u domaćinstvu nude gotovo sve službe za dugotrajnu njegu. Neke od njih su se specijalizirale npr. na određene zdravstvene situacije kao demencija ili tumorska oboljenja i raspolažu i specijaliziranim osobljem. Neke od ambulanih službi za dugotrajnu njegu nude i službu kućnog poziva, dostavu hrane „Essen auf Rädern“ kao i druge dodatne i prateće usluge.

Usporedite ponude

Prije nego potpišete ugovor sa nekom službom za dugotrajnu njegu sakupite nekoliko ponuda o predviđenim troškovima i dajte da Vam se detaljno od strane dotične službe pojasne pojedinačne pozicije u predračunu troškova. U slučaju potrebe zamolite i Centar podrške za dugotrajnu njegu da Vam u tome pomogne.

Stvorite svoju vlastitu predodžbu

Ne donosite odluku samo na osnovu visine troškova. Važan je i Vaš osobni dojam. Potražite i posjetite stoga dotičnu službu, porazgovarajte sa upravom službe i sakupite vlastite dojmove o međusobnom poštovanju i načinu ophođenja unutar poduzeća. Neka se Vaša odluka temelji i na tome da li ste se osjećali adekvatno posavjetovani.

Pouzdanost je bitna

Važno: da li je dotična služba za dugotrajnu njegu u stanju da ispoštuje dogovorene termine? Uzmite u obzir da se oni brinu o mnogim osobama kojima je potrebna njega i da može doći do kašnjenja. Zbog toga se trebete dogovoriti u vezi odgovarajućih vremenskih perioda, odnosno u koje vrijeme će oni otprilike dolaziti u posjete. O zakašnjenjima bi Vas u najmanju ruku morali obavijestiti. Ukoliko dođe do većih odstupanja od dogovorenog vremena, najbolje je da se obratite upravi službe za dugotrajnu njegu. Ukoliko budete nezadovoljni sa službom koju ste odabrali, možete im u svakom trenutku i bez otkaznog roka otkazati angažman.

Svakodnevnica kod kuće osoba kojima je potrebna dugotrajna njega

14 Kako vlastiti stan učiniti pogodnim za dugotrajnu njegu?

Osobe kojima je potrebna dugotrajna njega načelno mogu da žive i same. Veliki dio njih želi što duže da ostane samostalno u poznatom okruženju. Socijalni kontakti pomažu da se osobe ne osame. Potreba za tim je, međutim, različita. Osobe kojima je potrebna njega, a koje žive same, imaju mogućnost da im dolazi kućna pomoćnica, služba za dugotrajnu njegu i da koriste ponudu dostave hrane „Essen auf Rädern“. Ako ove mjere više nisu dovoljne, način života osobe kojoj je potrebna njega se mora drugačije organizirati. To može biti npr. selidba iz kuće u dom za dugotrajnu njegu, sukućanstvo sa ambulantnim zbrinjavanjem ili neki drugi prikladan oblik stanovanja i življenja (vidjeti pitanja 18 i 19). Idealno bi bilo da se prilikom odlučivanja uzmu u obzir potrebe svih koje ova situacija dotiče.

Čim se pojave prvi znaci demencije bilo bi dobro razgovarati sa dotičnom osobom o njenim željama koje bi trebalo uzeti u obzir, kada on ili ona više ne bude u stanju da se izjasni o tome ili da razumno procijeni situaciju. Upute za to naći ćete i u odgovoru na pitanja 16 i 17.

Pomoću kućnih sistema za pozivanje hitne pomoći moguće je u hitnom slučaju pozvati pomoć. Aktiviranje poziva vrši se pritiskom na dugme predajnika, a koje se može nositi oko vrata ili kao narukvica. Osoba kojoj je potrebna hitna pomoć bit će onda povezana sa centralom službe hitne pomoći, koja će onda u

I osobe u stanju potrebe za dugotrajnom njegom mogu živjeti same

Kućni uređaj i centrala za poziv hitne pomoći

zavisnosti od slučaja poslati službu za spašavanje, ljekara hitne pomoći ili obavijestiti bliske osobe. Moguće je u centrali službe deponirati i rezervni ključ, tako da se vrata stana u hitnom slučaju mogu brzo otvoriti. Osiguravajući zavod podržat će financijski postavljanje kućnog sistema za pozivanje hitne pomoći ukoliko osoba posjeduje kategoriju potrebne njege.

Posavjetujte se u vezi tehničkih pomagala kako bi umanjili opasne situacije u svakodnevici, npr. u vezi ugradnje osigurača za automatsko isključenje štednjaka kod pregrijavanja. Ako Vaša majka više nije sposobna da samostalno nađe svoju kuću, to ne znači da tu više ne može živjeti. U ovom pogledu će Vas posavjetovati i stambene savjetodavne službe [Wohnberatungsstellen] kao i Centar podrške za dugotrajnu njegu.

15 Koja pomagala postoje za osobe sa ograničenom sposobnošću kretanja?

Kad je osoba kojoj je potrebna njega ograničeno pokretna mogu se koristiti tehnička pomagala kao što su npr. okretni podlošci ili lift. Tako se nećete fizički iscrpljivati kako bi osobu npr. premjestili iz kreveta u fotelju. Medicinski kreveti su električno podesivi, pa se pozicija u krevetu može bez Vaše pomoći lako promijeniti. Osim toga postoje i dizala za kadu i pokretne stolice za tuširanje, pojasevi za pridržavanje i mnogo drugih tehničkih pomagala za različite svrhe.

Neke od njih plaća zavod za zdravstveno osiguranje i bez kategorizacije ukoliko Vam ih kućni ljekar prepíše zbog neke utvrđene dijagnoze. Pomagala koja omogućavaju ili olakšavaju njegu dobivaju se od strane osiguravajućeg zavoda za dugotrajnu njegu na zahtjev ili prema vještačenju medicinske službe Baden-Württemberg (MD).

Osobe oboljele od demencije

16 Kako da se ponašam kada članovi obitelji obole od demencije?

Za Vas kao člana obitelji posebno je bolno kada npr. Vaša majka oboli od demencije i postepeno gubi sposobnost da samostalno savladava svakodnevicu. Razgovori s njom postaju sve teži i Vaša majka počinje da razvija možda i oblike ponašanja koje do sada niste primijetili kod nje. Zanimljivo je da sve više gubi pregled nad obavezama u domaćinstvu. Raspoloženje joj odjednom sve više varira: ponekad je ljubazna i dobro raspoložena, a onda opet nesigurna ili čak agresivna prema drugim osobama.

Najprije biste trebali znati neke osnovne stvari o demenciji: oboljenja iz spektra demencije negativno utiču na sposobnosti mozga, prije svega na pamćenje i sposobnost razmišljanja. Ukoliko se sumnja na demenciju trebalo bi da dijagnozu uvijek postavi ljekar/liječnica specijalista. Time se mogu isključiti drugi mogući uzroci nastalih promjena i dijagnosticirati konkretna vrsta demencije. U mnogim slučajevima se zatim na tok bolesti može pozitivno utjecati odgovarajućim pristupom i eventualno davanjem lijekova. Na temelju dijagnoze možete o načinu ophođenja sa Vašom bolesnom majkom potražiti savjet od iskusnih stručnjaka te prikupiti informacije o ponudama koje će Vam olakšati svakodnevnu brigu.

**Ljekar/ liječnica
specijalista
postavlja
dijagnozu**

Naučite kako se ophoditi prema novoj situaciji

Osobe koje boluju od demencije u početnom stadiju bolesti dakako primjećuju neke promjene na samom sebi. To im često izaziva strah, ali može dovesti i do povlačenja u sebe ili do nekih neuobičajenih načina ponašanja. Ponekad je Vaša majka možda vrlo zaboravna, nekada je nezadovoljna sama sobom, a Vi ne znate kako da se u toj situaciji postavite prema njoj. Nažalost nema nekog općeg pravila kako bi trebali da se ponašate, jer kako je svaka osoba različita, tako je i tok same bolesti kod svakoga drugačiji. Ono što na jednu osobu možda djeluje umirujuće, može djelovati sasvim drugačije na neku drugu osobu. Principom „pokušaja i pogrešaka“ najbolje ćete otkriti kako bi bilo dobro da se postavite u odnosu prema svojoj majci.

Imajte strpljenja – i prema samome sebi

Važno je da ne potencirate nedostatke i slabosti oboljele osobe. Kada primijetite da Vaša majka npr. bespomoćno drži u ruci četkicu za zube i ne zna šta s njom treba da uradi, ispravno je da joj pokažete kako da pere zube, a ne da je nestrpljivo i „s visoka“ podsjećate na ispravnu upotrebu. Osobe sa demencijom često stvarnost percipiraju drugačije. Od sjene koja dolazi od nekog predmeta oni mogu da pomisle da im se približava nešto strašno, npr. neka životinja.

Nemojte pokušavati da Vašu majku u tom slučaju razuvjerite. To će samo pojačati njenu nesigurnost ili je čak naljutiti, jer se ta situacija njoj u tom trenutku čini stvarnom i zbog toga je njen strah za nju realan. Prihvatite taj njen osjećaj i reagirajte u skladu s njim. Možete je npr. zagrliti kako bi joj pružili osjećaj sigurnosti. Pokušajte da ostanete opušteni. Neće Vam to uvijek poći za rukom, ali imajte strpljenja i sa samim sobom. Oprostite samima sebi, prihvatite da i Vi imate svoje loše dane; ni Vi niste nikakav super-čovjek.

Sljedeće službe Vam mogu pružiti savjetovanje i podršku specijalno u vezi sa temom demencije:

Gerontološko-psihijatrijska savjetodavna služba [Gerontopsychiatrischer Beratungsdienst] GerBera

Obratite se Centru podrške za dugotrajnu njegu kako biste dobili kontakt podatke službe koja je nadležna za Vaš dio grada.

Savjetodavni telefon Udruge za oboljele od Alzheimerera [Alzheimer Gesellschaft] Baden-Württemberg

Telefon 0711 248496-63

E-Mail: beratung@alzheimer-bw.de

17 Šta se dešava kada osoba više ne može samostalno da donosi odluke?

Kada npr. Vaš otac uslijed demencije ne može više samostalno da donosi odluke za sebe, potreban mu je zakonski skrbnik/staratelj. Starateljski sud može Vas, kao njegovo dijete, imenovati skrbnikom/starateljem za određene potrebe (npr. za financije, organiziranje kućne njega, određivanje boravišta). Od imenovanja zakonskog skrbnika/staratelja može se međutim odustati ako je Vaš otac unaprijed dao odgovarajuće punomoći:

- Punomoć za bankovni račun [Kontovollmacht]: ista se mora upisati u formulare banke ili štedionice i regulira tako ko ima pristup računu Vašeg oca.

- Notarska/Javnobilježnička (generalna) punomoć: njome se mogu uređivati i poslovi koji se odnose na vlasništvo, npr. nekretnine.
- Preventivna punomoć [Vorsorgevollmacht]: njome Vaš otac određuje ko će za njega odlučivati u kojim oblastima.
- Punomoć za odlučivanje u ime pacijenta [Patientenverfügung]: ova punomoć uz prethodnu punomoć regulira koji će se medicinski tretmani izvršiti ili neće izvršiti u određenim slučajevima.

I za Vas kao člana obitelji može biti olakšavajuća okolnost da znate za šta bi se Vaš otac odlučio u određenoj situaciji. Pokušajte stoga da započnete razgovor pod motom „Šta bi bilo, kada bi ...?“. Tako bi Vaš otac možda mogao da odredi da u domu ne želi ni u kom slučaju da bude u dvokrevetnoj sobi ili ne želi da ga se hrani na umjetni način, ako više ne bude mogao samostalno da se hrani.

U daljem tekstu su navedene ustanove koje Vas mogu posavjetovati o ovoj temi:

Landeshauptstadt Stuttgart

Centar za socijalni rad, Služba za skrb/starateljstvo

[Sozialamt, Betreuungsbehörde]

Christophstraße 11

70178 Stuttgart

Telefon 0711 216-80813, Sekretarijat

Udruga za skrb/starateljstvo [Betreuungsverein Stuttgart-Filder e. V.]

Gartenstraße 20

70563 Stuttgart

Telefon 0711 7823923

E-Mail: info@betreuungsverein-s-filder.de

**Evangelistička udruga za skrb/starateljstvo
[Evangelischer Betreuungsverein Stuttgart e. V.]**

Gartenstraße 20

70563 Stuttgart

Telefon 0711 2349687

E-Mail: info@ev-bvs.de

Služba za socijalni rad katoličkih žena

[Sozialdienst katholischer Frauen e. V.]

Udruga za skrb/starateljstvo [Betreuungsverein]

Stöckachstraße 55

70190 Stuttgart

Telefon 0711 925620

E-Mail: info@skf-drs.de

Anthropos udruga za skrb/starateljstvo

[Anthropos Betreuungsverein Stuttgart e. V.]

Haußmannstraße 46

70188 Stuttgart

Telefon 0711 16221400

E-Mail: info@betreuungsverein-stuttgart.de

Drugi oblici stanovanja

18 Koje prednosti ima sukućanstvo sa 24-satnim ambulantnim zbrinjavanjem?

Priprema i praćenje selidbe iz svog doma

Stanovanje je osnovna potreba svih ljudi. U našem domu se osjećamo zaštićeno, sigurno i tu živimo prema navikama koje smo zavoljeli. Imati dom znači osim zaštićenog privatnog prostora i mogućnost da imamo kontakt sa drugima. Kako starimo tako se naše vlastite potrebe mijenjaju u skladu sa promjenama životnih okolnosti. Kako gubimo kontakte sa drugima tako se mijenjaju i naša očekivanja i potrebe prema našem životnom okruženju.

Članovi obitelji najčešće imaju namjeru da se o osobi kojoj je potrebna dugotrajna njega brinu kod kuće do njene smrti. Niko, međutim, ne zna, kako će se razvijati životne okolnosti osobe koja pruža dugotrajnu njegu niti potreba za njegovom od strane našeg oboljelog ili nemoćnog člana obitelji. Zbog toga bi bilo dobro da se preventivno porazgovara o možda neizbježnom prelasku na neki drugi oblik stanovanja. Za one koji traže alternativu domu za dugotrajnu njegu, postoji mogućnost da se presele u sukućanstvo [Wohngemeinschaft]. O tome da li je ovaj oblik stanovanja primjeren za Vašu životnu situaciju možete se posavjetovati sa Centrom podrške za dugotrajnu njegu. Kontakt podatke nadležnih uposlenika naći ćete na posljednjoj stranici brošure.

Zakon o stanovanju, učešću i njezi [Wohn-, Teilhabe- und Pflegegesetz] pokrajine Baden-Württemberg (WTPG) razlikuje tri organizacijske forme sukućanstva kao kompaktnog načina stanovanja za punoljetne osobe

koje su svakodnevno upućene na tuđu podršku, skrb i njegu ili na druge usluge kojima im se pomaže.

U samoodgovornom sukućanstvu [sebstverantwortete Wohngemeinschaft] stanuje zajedno najčešće 8 do 12 osoba, svaka od njih ima svoju vlastitu sobu i svoj pojedinačni ugovor o najmu stana. Kuhinja sa dnevnim boravkom i trpezarijom svima služi kao središnji prostor za zajedničko druženje.

„Zajednica nalogodavaca“ [Auftraggebergemeinschaft] je oblik u kome opunomoćena lica, najčešće članovi obitelji, realiziraju sve važne odluke o vođenju domaćinstva, stanovanju, brizi i njezi. Time što odgovornost dijele sa drugima, oni koji pružaju njegu mogu i dalje da idu na posao, a istovremeno da budu sigurni da je član njihove obitelji dobro zbrinut.

Mnoge osobe priželjkuju jedan obiteljski oblik zbrinjavanja i pomoći, koji se nadovezuje na ono što im je već poznato i što su zavoljeli. Sukućanstvo [WG] nudi individualnost i samostalnost.

Oni koji stanuju u sukućanstvu, članovi obitelji ili zakonski zastupnici aktivno učestvuju u oblikovanju svakodnevice u sukućanstvu, angažiraju 24-satno zbrinjavanje i podršku asistenta koji kontinuirano prati njihovu svakodnevnicu, te vrše odabir profesionalne službe ambulantne dugotrajne njege. Osobe koje se dobrovoljno socijalno angažiraju doprinose raznolikim aktivnostima u zajednici ili pridonose zadovoljenju individualnih potreba.

Oni koji stanuju u sukućanstvu odnosno njihovi zakonski zastupnici raspolažu kućnim pravom [Hausrecht] i odlučuju o bitnim okolnostima unutar sukućanstva. Svi davatelji usluga imaju samo status gostiju.

Samoodgovorno sukućanstvo za više individualnosti i samostalnosti

24 sata dobro zbrinut

Ukoliko ste zainteresirani za neko postojeće sukućanstvo ili za zasnivanje samoodgovornog sukućanstva, najvažnija su sljedeća načela:

- Ugovor o najmu stana, ugovor o zbrinjavanju te ugovor o dugotrajnoj njezi zaključuju se zasebno i otkazuju također neovisno jedan od drugoga.
- Svoju privatnu sobu svaka osoba koja stanuje u sukućanstvu uređuje prema vlastitim željama, a najčešće dvije osobe dijele jedno kupatilo. Kuhinju, dnevni boravak i trpezariju, te eventualno balkon ili terasu, zajednički koriste svi stanari u sukućanstvu.
- Samoodgovorna sukućanstva imaju privatne nositelje, samostalno su organizirana od strane „zajednice nalogodavaca“.
- 24-satno zbrinjavanje – tj., pomoć i njega po potrebi.
- Živi se individualno i u zajedništvu: poznavanje biografije stanara u zajednici doprinosi zadovoljenju individualnih potreba, a želje svih oblikuju zajedničko življenje i svakodnevicu u sukućanstvu

Sukućanstva sa odgovornošću ponuđača

U sukućanstvu sa ambulantnom njegom gdje odgovornost snose ponuđači, stanuje u većem stanu maksimalno dvanaest, najčešće starijih osoba, kojima je potrebna podrška i pomoć. Po pravilu je iznajmljivač stana istodobno i osoba koja pruža skrb. Ambulantnu službu za dugotrajnu njegu kao i potrebne usluge možete međutim sami izabrati. Ovdje je ponuđač glavna odgovorna osoba za organiziranje i kreiranje svakodnevice osoba koje tu stanuju.

Sukućanstva sa odgovornošću ponuđača za osobe sa invaliditetom – djelomična samoodgovornost

U ovom slučaju ponuđač u stanu za maksimalno osam osoba stavlja na raspolaganje paket usluga za osobe sa invaliditetom. Pošto u ovom slučaju u prvom redu stoje unapređenje samostalnosti i učešća stanara, jedan dio kreiranja svakodnevice ostaje njihova odgovornost. WTPG ovu vrstu sukućanstva označava kao djelomično samoodgovornom.

19 Ko plaća troškove sukućanstva [Wohngemeinschaft]?

Osobe kojima je potrebna dugotrajna njega snose osnovne troškove stanarine, troškove režija koje ovise o potrošnji i troškove za vođenje domaćinstva (npr. hrana, rezerve) kao i troškove za 24-satno zbrinjavanje od strane asistenta koji kontinuirano prati njihovu svakodnevicu. Troškove njege preuzimaju u odgovarajućim omjerima osoba kojoj je ta njega potrebna i njen osiguravajući zavod u vidu nenovćanih doplata [Pflegesachleistungen] (vidjeti tabelu dolje).

Osiguravajući zavod dodatno plaća i dodatak za grupno stanovanje [Wohngruppenschlag] i iznos olakšice [Entlastungsbetrag]. Obračunati se također mogu i troškovi njege u slučaju spriječenosti.

Ukoliko penzija/mirovina i imovina osobe nisu dovoljni da se pokriju troškovi, može se u skladu sa članom 61 SGB XII kod Centra za socijalni rad podnijeti zahtjev za pomoć u njezi [Antrag auf Hilfe zur Pflege]. Dalje informacije ćete pronaći i kod pitanja br. 21.

Kategorija njege	1	2	3	4	5
Iznos olakšice	125 eura	125 eura	125 eura	125 eura	125 eura
Nenovćani doplatak	0 eura	724 eura	1363 eura	1693 eura	2095 eura
<i>od 2024.g.</i>	0 eura	761 eura	1432 eura	1778 eura	2200 eura
Dodatak za grupno stanovanje	214 eura	214 eura	214 eura	214 eura	214 eura

20 Selidba u dom za dugotrajnu njegu [Pflegeheim]: na šta trebam obratiti pažnju?

Selidba u dom za dugotrajnu njegu velika je promjena. Zbog toga bi bilo dobro da sa dotičnom osobom porazgovarate o njenom prelasku u dom, kako biste saznali pod kojim bi okolnostima ona bila spremna na to. Često se pitanje u vezi doma pojavi tijekom boravka u bolnici prilikom kojeg Vam se preporučuje dalje zbrinjavanje u nekom domu. U tom slučaju je vrijeme odlučujući faktor, jer se bliži otpust iz bolnice. Rješenje u ovom slučaju mogla bi biti i kratkotrajna njega [Kurzzeitpflege], kako biste na miru mogli da nađete odgovarajući dom za njegu.

Prilikom potrage za domom za dugotrajnu njegu trebali biste se unaprijed posavjetovati o tome na šta trebate obratiti pažnju. U ovoj prilici se prvo možete obratiti službi za socijalni rad dotične klinike. Njeni uposlenici će Vam pružiti podršku u organiziranju zbrinjavanja nakon otpusta iz bolnice. Pomoć ćete pronaći i u stručnim službama kao i u Centru podrške za dugotrajnu njegu. Pravna osnova koja regulira domove za dugotrajnu njegu u pokrajini Baden-Württemberg je Zakon o stanovanju, učešću i njezi (WTPG) na temelju koga nadzorna služba jednom godišnje kontrolira domove za njegu.

21 Ko plaća kada mirovina/penzija više nije dovoljna za podmirenje troškova?

Dio troškova za kompletno stacionarnu njegu izmiruje se iz sredstava osiguranja za dugotrajnu njegu. Grafika na str. 51 pojašnjava visinu udjela osiguravajućeg zavoda za dugotrajnu njegu u ukupnim troškovima doma za dugotrajnu njegu prema kategoriji potrebne njege.

Udio osiguravajućeg zavoda za dugotrajnu njegu u troškovima zbrinjavanja u domu za njegu				
Kategorija 1	Kategorija 2	Kategorija 3	Kategorija 4	Kategorija 5
125 eura	770 eura	1262 eura	1775 eura	2005 eura

Za preostale troškove njege, stanarinu za sobu u domu, osiguranje obroka i investicijske troškove naplaćuje se jedinstveni vlastiti udio (po domu za dugotrajnu njegu). Isti se mora podmiriti primanjima ili imovinom osobe kojoj se pruža njega u domu. Osobe sa kategorijama njege 2 do 5 dobivaju od osiguravajućeg zavoda za dugotrajnu njegu dodatak za vlastiti udio u troškovima njege [Leistungszuschlag für den pflegebedingten Eigenanteil]. Isti se određuje prema dužini boravka u potrebnoj stacionarnoj njezi. Već protekli periodi zbrinjavanja se uračunavaju. Visina ovih dodataka navedena je u sljedećoj tabeli:

Dužina boravka	Mjesečni dodatak
od 1. mjeseca	5 % vlastitog udjela koji se treba platiti za troškove njege od 2024.g.: 15 %
od 12. mjeseca	25 % vlastitog udjela koji se treba platiti za troškove njege od 2024.g.: 30 %
od 24. mjeseca	45 % vlastitog udjela koji se treba platiti za troškove njege od 2024.g.: 50 %
od 36. mjeseca	70 % vlastitog udjela koji se treba platiti za troškove njege od 2024.g.: 75 %

Izdržavanje roditelja

Ukoliko davanja iz osiguravajućeg zavoda za dugotrajnu njegu, prihodi osobe kojoj je potrebna njega ili njena raspoloživa imovina nisu dovoljni, onda Centar za socijalni rad, na odgovarajući zahtjev, nakon preispitivanja obaveze izdržavanja, može da preuzme preostale, nepokrivene troškove. Pri tome vrijede različite granice prihoda i imovine. U pogledu izdržavanja roditelja ove prihodovne granice su jako povišene. Dalje informacije pronaći ćete na stranici 10. ove brošure ili na web-stranici www.verbraucherzentrale.de, pod rubrikom „Izdržavanje roditelja“ [Elternunterhalt].

Posljednji ispraćaj

22 Kako se posljednji ispraćaj može omogućiti kod kuće?

Mnoge osobe čak i u posljednjim danima i satima žele da budu pored svojih umirućih srodnika kako bi im u tome pružili utjehu i ljubav i dostojanstveno ih ispratili na posljednje putovanje. U tim slučajevima možete se do tri mjeseca osloboditi sa posla (pogledajte i pitanje 8). „Mogu li to uspjeti kod kuće?“ ili „Ne mogu ni zamisliti da moja majka više nije tu“ – nesigurnost i strah su u ovoj situaciji sasvim prirodni. Možda razmišljate na taj način da smrt može da bude i spas za one kojima treba dugotrajna njega kao i za srodnike koji je njeguju. Iako Vam ovo sigurno jako teško pada: počnite pravovremeno razmišljati o ovoj temi. Razgovarajte što je prije moguće sa Vašim bližnjima o onome što je za njih bitno. Davanje punomoći, a posebno Punomoći za odlučivanje u ime pacijenta, kasnije će biti od velike pomoći.

Razgovarajte sa svojim kućnim ljekarom/liječnicom o Vašoj situaciji. Mreža ambulantnih i stacionarnih hospicija u Stuttgartu je jako dobro razvijena. Dobro obučeni volonteri iz ambulantnih hospicija u Stuttgartu sigurno će Vas saslušati i pružiti Vam podršku za sva pitanja o palijativnoj njezi kod kuće. U ovoj fazi bi imalo smisla potražiti podršku profesionalne službe palijativne njege kod Vas kući. U nekim situacijama, međutim, ostanak kod kuće više nije moguć, tako da u ovom slučaju smještaj u neku stacionarnu hospicijsku ustanovu može da bude veliko rasterećenje za sve učesnike.

Pomoć pri pratnji umiruće osobe u kući

Pojam hospicija i stacionarni hospiciji

**Specijalizirana
ambulantna
paliativna njega**

Posjetite neku od ustanova i pridružite se njihovom obilasku ili nekoj od informacionih manifestacija. To će Vam pomoći da vidite i stvorite sebi sliku o tome kako se tamo realizira zbrinjavanje. I mnoge druge stacionarne ustanove odnosno domovi za dugotrajnu njegu pružaju dobru paliativnu njegu i ispraćaj osoba na samrti.

Ovo je pokret koji se zalaže za njegu osoba koje su na samrti i njihov ispraćaj u posljednjoj fazi njihovog života, kao i za podršku njihovim prijateljima i članovima obitelji. Cilj je da ljudi, ako je moguće, kraj svog života dočekaju u svom domu. U stacionarne hospicije se primaju osobe koje iz različitih razloga ne mogu da žive i budu ispraćene u svom domu.

Na odjelima paliativne njege u bolnicama privremeno se prihvataju i njeguju osobe u uznapredovanom stadiju neke neizlječive bolesti. Sveobuhvatnim i individualno prilagođenim tretmanima pokušava im se umanjiti bolove i bolest učiniti podnošljivijom. Cilj paliativne njege je da se teško oboljelim osobama obezbijedi što je moguće bolja kvaliteta života na samom kraju njihovog života.

Ponuda tzv. specijalizirane ambulantne paliativne njege [Spezialisierte Ambulante Palliativbetreuung] (SAPV) ima za cilj da osobama sa neizlječivom, uznapredovanom bolešću pruži mogućnost da do kraja svog života ostanu u poznatom i bliskom kućnom okruženju, ali je SAPV moguća i u okviru stacionarne njege. U ambulantom paliativnom zbrinjavanju surađuje mnogo stručnih kadrova: ljekari specijalizirani za paliativni tretman, kućni ljekari i službe za njegu, socijalni radnici, psiholozi, duhovni savjetnici i ambulantne hospicijske službe. U okviru ove skrbi pruža se podrška i savjetovanje pacijentima i njihovim članovima obitelji u medicinskoj oblasti i u oblasti njege. Dalje informacije ćete naći na: www.wegweiser-hospiz-und-palliativmedizin.de ili www.dhpv.de

Ako je Vama bliska osoba preminula kod kuće, uzmite si vremena za rastanak. Potrebno je obavijestiti ljekara/liječnicu, najbolje kućnog ljekara/liječnicu koji izdaju potvrdu o smrti. Potom imate do 72 sata vremena u kojima pogrebna služba mora da preuzme preminulog/preminulu. U to vrijeme, Vi i svi ostali kojima je to važno, možete u miru da se oprostite u svima bliskom okruženju. Nakon sahrane bit će Vam potrebno neko vrijeme da se opet „vratite u život“. Uzmite si vrijeme za to. Razgovori u krugu obitelji i prijatelja Vam mogu pomoći. Grupa za samopomoć pri tugovanju pod stručnom pomoći može Vam također pomoći da preradite ovo što ste preživjeli.

www.hpvbw.de/adressen/hospizeinrichtungen_bw

Hospiz Stuttgart – ambulantno i stacionarno

Staffenbergstraße 22, 70184 Stuttgart, Telefon 0711 23741-0

E-Mail: info@hospiz-stuttgart.de

www.hospiz-stuttgart.de

Hospicij za djecu i mlade [Kinder- und Jugendhospiz] Stuttgart

Diemershaldenstraße 7-11, 70184 Stuttgart, Telefon 0711 23741-830

www.hospiz-stuttgart.de/stationaeres-kinder-und-jugendhospiz

Hospiz St. Martin ambulantno i stacionarno

Jahnstraße 44-46, 70597 Stuttgart, Telefon 0711 652907-0

www.hospiz-st-martin.de

Humanistischer Hospizdienst – ambulantno

Olgastraße 63, 70182 Stuttgart, Telefon 0711 21061-60

Vrijeme za rastanak

U Baden-Württembergu

U Stuttgartu

Kontakt

Landeshauptstadt Stuttgart
Sozialamt, Pflegestützpunkt
Eberhardstraße 33
70173 Stuttgart
E-Mail: pflgestuetzpunkt@stuttgart.de

Telefon

0711 216-21301 — Degerloch, Vaihingen
0711 216-21308 — Birkach, Plieningen, Sillenbuch, Möhringen
0711 216-59100 — Mitte, Nord, West, Botnang
0711 216-59200 — Süd, Ost
0711 216-21332 — Untertürkheim, Obertürkheim, Hedelfingen, Wangen
0711 216-25798 — Weilimdorf, Feuerbach, Zuffenhausen, Stammheim
0711 216-21341 — Bad Cannstatt, Münster, Mühlhausen

Online-brošure i flajere u vezi navedenih tema pronaći ćete na:
www.stuttgart.de

Izdavač:

Glavni pokrajinski grad Stuttgart, Centar za socijalni rad u suradnji sa Odjelom za komunikaciju; Dizajn: Karin Mutter
decembar/prosinac 2023.g.

S prijateljskom podrškom:

B 52-VERBÄNDEKOOPERATION BADEN-WÜRTTEMBERG

